საქართველო

ყოველდღიური გაზეთი — პარასკევი, 5 ენკენისთვე 1919 წ. № 191 — ფასი 3 მან.

ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ეღირება 180 მან. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 60 მან. ცალკე № 3 მან. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა— 2 მ. 50 კ. ნისია განცხადებები 3 მ. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ 60 მ. მისამართის გამოცვლა 10 მ. რედაქცია და კანტორა ღიაა დილის 9 საათ. ნაშ. 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა; ფოსტის ადრესი, თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76; ტელეგრამის ადრესი:—თბილისი „საქართველო“.

ტელეფონი № 15—73

კინო-თეატრი. რუსთაველის პროსპ. № 21.
პირველი სეანსის დასაწყისი სად. 6 საათზე.

ნაჩვენები იქნება მხოლოდ სამი დღით 5, 6 და 7 ენკენისთვეს. წაგა პირველად კინო-პრემიერი პროტაზანოვის ახალი დადგმით

შავი ხროვა

დრამა 5 ნაწილად

უმთავრეს როლებში მოჟუხინი და ლისენკო

განუსაზღვრელ მწუხარებაში მყოფნი ვასასი დავითის ასული და ვლადიმერ ილიას ძე, თინა, ნატაშა და კოლა ტატიშვილები აცნობებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ, რომ ამ წლის 2 ენკენისთვეს სოხუმში გარდაიცვალა პირველთა ერთად ერთი უსაყვარლესი ასული პატარა

ი რ ა

გასვენების დღე ცალკე გამოცხადდება 1—2628—1

ბაბუა დავით გიორგის ძე, ბებია მარიამ გიორგის ასული, ცუცუნა თავის შვილებით, ბიძები ვანო და ლადიკო თავიანთი ცოლშვილით, პავლე და გრიგოლ საყვარელიძეები ულრმესი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ მათი საყვარელი პატარა

ირა ტატიშვილის

უდროოდ გარდაცვალებას. გასვენების დღე ცალკე გამოცხადდება. 1—2628—1

3 ენკენისთვეს, გარდაიცვალა საინგილის მღვდლის თოფოლაშვილის მეუღლე

მელანია ახმეტელაშვილისა,

რასაც შეწუხებულნი ქალი მისი ნინო და სიძე დიაკონი ვლადიმერ ივანიცკი შვილებითურთ აუწყებენ ნათესავ ნაცნობთ.

პანაშვიდები საღამოს 7 საათზედ; წირვა ანდერძი პარასკევს, 5 ენკენისთვეს რკინის გზის ეკლესიაში. გასვენება იმავე დღეს 2 საათზე კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე. ბინა რკინის გზის ეკლესიის ეზოშია. 1—1

პელაგია გრიგოლის ასული ხუციშვილისა შვილებით აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ წლის წირვა და პანაშვიდი დაუვიწყარ მეუღლის მღვდელი

ნიკოლოზ იოაკიმის ძის ხუციშვილის

სულის მოსახსენებლად გადახდილ იქნება სოფ. ჩ ჩეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში, შაბათს, 6 ენკენისთვეს, დილის 10 საათზე. 1—1

საქართველოს სატრანსპორტო საზოგადოებისაგან

ხუთშაბათს 18-ს და პარასკევს 19 ენკენისთვეს 10 საათიდან, თანახმად 19 მუხლის საზოგადოების წესდებისა და 22 წარსულ აგვისტოს აქციონერების დადგენილებისა, მიიღება სამეურნეო ბანკში (თბილისი, სასახლის ქუჩა № 6) და ამიერ-კავკასიის ბანკში (ლორის მელიქოვის ქ. № 5)- ხელის მოწერა საქართველოს სატრანსპორტო საზოგადოების აქციებზედ.

ახლავე უნდა შემოტანილ იქმნეს თითო აქციაზე მეორე ხვედრი ფული

50 მანეთი

დანარჩენი ვადები დანიშნული იქნება აქციონერთა საზოგადო კრებისაგან.
გამგეობა. 2 172—1

საგარეო და საშინაო ვაჭრობის ამხ. „ტ ვ ი ტ“

განყოფილება თბილისში, სოლოლაკის ქ. № 4. ტელეფონი № 4—16. მთავარი გამგეობა და კანტორა ბათუმში, მიხეილის ქ. № 1. ტელეფონი № 2—46. დეპეშით: „ტ ვ ი ტ“.

ამხანაგობა ჰყიდის:

1) შვედურ წუმწუმას
2) შაქრის ფხვნილს
3) ზეთს
4) საგალანტერიო საქონელს
5) მანუფაქტურას
6) ძაფს (400 იარდი; სხვა და სხვა ფერი; აბრეშუმის და საქსოვი)
7) ამერიკული ფეხსაცმელი.
8) საზღვარგარეთის პარფიუმერია
9) მატერიის და ქილის ქუდები
10) ფრანგული „Bourgeois“ საპონი და „java“-ს პუდრი
11) სამეელი და რეზინები
12) სხვა და სხვა გვარი ცხვირსახოცები.
13) ლითონის დარაიები.

მიღებულია ინგლისური ჩაი ნ.ხ. და ¼ გირვანქიანები. ამხანაგობა წარმომადგენელია იტალიური სავაჭრო სინდიკატის „ს ა გ ო“-ს კინემატოგრაფიულ განყოფილებისა. აქვე გირავდება და იყიდება კინემატოგრაფიული არშიები. 3—2

საქართველოს სამხედრო სასწავლებელი აცხადებს,

რომ სასწავლებელში შესასვლელად თხოვნების მიღება

გრძელდება 15 სექტემბრამდე. 2—2627—

ნ ა ვ თ ო ბ ა

ა ხ ა ლ ი

თამამშოვის ქარხნის „შვიდი მნათობის“ ჩუბინაშვილის ქუჩა, № 12.

თბილისი

ყიდულობს, ჰყიდის იღებს ყველაფერს საკომისიოდ პროცენტებით და უპროცენტოდ აძლევს ავანსად მიღებულ საგნებში შემფასებელთ

თბილისში პირველი ყველაფერი საკომისიო მაღაზია — მიხეილის პრ. № 142 კინო-პალასის პირდაპირ.

ნივთების მოტანა და შეფასება სრულიად უსასყიდლოდ.
საჭიროა ტანისამოსი ფეხსაცმელები ფართლეულობა ჩულქები საცვლები ჭურჭელი ხალიჩები ავეჯეულობა. ძვირფასი საგნები.
ჩვენი დევიზი: ნდობის დამსახურება ჩვენს კლიენტებში.

მაქსიმოვის და პროლოვაჟინ კის ქალს დღეს კინემო-მინიონის ეკრანზე ჰნახავთ.

ბარიათინსკის და რუსთველის ქ. კუთხე.

მხატვრული კინო-ილუსტრაცია ვ. ვერბიცკის ცნობილ რომანისა

ბედნიერების გასაღები

ორ დიდ სერიად—6 დიდ აქტ.

. . . არა!.. თქვენ ვერ დამისახელებთ, თუნდაც ერთ ქალწულს, რომ „ბედნიერების გასაღებს“ არ ეძიებდეს...

ყურადღება!

შთაბეჭდილების მთლიანობისათვის ორივე სერია ერთად იქნება ნაჩვენები.

კასსა ღიაა 6 საათიდან.

პირველ სეანსის დაწ. საღამოს 6 ნახ. საათზე.

საქართველოს ერობა

11 ენკენისთვისთვის თბილისში უნდა შეიკრიბოს საქართველოს ერობათა წარმომადგენლების ყრილობა.

ამ ყრილობას უსათუოდ დიდი მნიშვნელობა ექნება ჩვენს ცხოვრებაში, რადგან ერობა ერთი მთავარი ინსტიტუტია სახელმწიფოისა.

ერობას, განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს დღეს, როდესაც სახელმწიფოებრივი აპარატი სავსებით განმტკიცებული არ არის და მხოლოდ ეხლა ეყრება მას საფუძველი.

საქართველოს ერობა სწორედ ამისთვის იყო მოწოდებული და მას უნდა შეეკრა ჩვენი ხალხი მტკიცე ორგანიზაციულ კავშირად; უკვე ერთი წელია, რაც ერობა დაარსდა და, საქართველოს, თითქმის ყველ მხარეში, განაპირა კუთხეების გარდა, შემოღებულია ეს ინსტიტუტი და ამ ერთი წლის თავზედ, ზერელე განხილვაც კი, ჩვენი ერობათა გამგეობის მუშაობისა მწუხარე საგონებელში აგდებს ადამიანს.

ერობათა გამგეობანი შეუდგენ თავის მუშაობას იმ გარდამავალ ხანაში როდესაც არეული იყო სხვა და სხვა დაწესებულებათა ფუნქციები და პროვინცია მოკლებული იყო სახელმძღვანელო, ყველა ძალების მმართველ ხელს.

ერობის მთავარი საგანი უნდა ყოფილიყო ადმინისტრაციის მოწყობა და მისი საშუალებით წესრიგის დამყარება. ადმინისტრატიული აპარატის წესიერი მოწყობით, გაადვილდებოდა ყველა დანარჩენი საკითხების მოწესრიგება და ცხოვრება ბუნებრივ კალაპოტში ჩადგებოდა.

ერობამ ვერ შესძლო ამ აპარატის მოწყობა და დღესაც, ისევე როგორც წინად, პროვინცია იტანჯება ადმინისტრაციის მოუწყობლობით და თუ ეს, უკმაყოფილება, ანარქიულ მოძრაობით არ იქცევა, ჩვენი ხალხის განსაკუთრებულ სიდინჯეს უნდა მიეწეროს.

მეორე მთავარი საკითხი არის ფინანსიური უზრუნველყოფა ერობის მუშაობის — ამ მხრით ერობა, ხომ სრულებით უმწეო აღმოჩნდა. მან ვერ შესძლო მოეპოვებია ხალხში ის ავტორიტეტი, რომელიც დაარწმუნებდა ხალხს მისი მუშაობის სარგებლობაში და მით აიძულებდა ამ ხალხს გაეღოთ ის აუცილებელი გადასახადები, რაც უმთავრესი წყაროა ერობის მუშაობისთვის.

ერობამ ვერ მოახერხა არამც თუ ამ გადასახადების აკრეფა, არამედ მათი წესიერი და სამართლიანი ხალხზედ გაწერაც კი, რომ თავისი ადმინისტრატიული აპარატის საშუალებით აეძულებიათ ხალხი ამ გადასახადების გაღებისათვის.

და რადგან ეს ორი მთავარი საკითხი ვერ მოწესრიგდა, ყველა დანარჩენი საქმეებიც სრულებით მოუწყობელი დარჩენ: გზები, სკოლები, წიგნთ-საცავ-სამკითხველოები სარწყავი არხები, სასოფლო მეურნეობა ალიბ მიცემობა—პროვინციისათვის ყველა ეს ფრიად მნიშვნელოვანი საქმეები, რომელთათვისაც უწინ განსაკუთრებული დაწესებულებანი ზრუნავდენ და დღეს კი, ადგილობრივი ერობის ხელში შეჯგუფდენ, მოუწყობელი დარჩენ, რადგან ერობას არ ჰქონდა არც საკმაო ფინანსები ამისთვის და არც სათანადო აპარატი.

და კიდეც რომ ჰქონოდა ერობას ეს საშუალება, შეიძლება წინასწარ დაგვიჯქვებოდა კიდეც, მათი მიზან შეწონილი მუშაობა.

რადგან, შეიძლება სწორედ ამ გარდამავალი დროის მიზეზით, ერობების გამგეობებში მოხვდენ ისეთი პირები, რომელთაც არც ცოდნა-განათლება და არც გამოცდილება არ უწყობდენ ხელს, მეთაურობა გაეწიათ იმ დაწესებულებისათვის, რომელიც მოწოდებული არის განათლება შეიტანოს და წესიერება დაამყარონ ხალხში და მისი საქმეები მართონ.

პარტიული წარმომადგენლობის პრინციპმა შესცვალა საქმიანობის პრინციპი და ის პირები რომელნიც თავისი ცოდნით და გამოცდილებით ბუნებრივად მოწოდებულნი არიან ამ საქმისათვის, სრულებით გარიყულნი დარჩენ.

ამ საქმის უცოდინარობამ შექმნა ის გარემოება, რომელიც დღეს მძიმე ლოდათ აწევს ხალხს და უკმაყოფილებას ბადებს მასში: რადგან ერობა სრულებით უსაღსროთ დარჩა და საჭირო შეიქნა აურაცხელი ხარჯების დაფარვა, ზოგიერთი გამგეობანი დაადგენ სპეკულიაციის გზას და საქონლის ყიდვა-გაყიდვის საქმეს;

ეს სპეკულიაცია დღეს უკვე ისეთს ფორმებს იღებს, რომ თუ მას ბოლო არ მოეღო და ერობის სავაჭრო საქმეები წესიერ და კოოპერატიულ პრინციპებზედ არ დაფუძნდა, შესაძლოა ერობას სამუდამოთ დაეკარგოს ყოველივე გავლენა და ფრიად მავნე ინსტიტუტად გადიქცეს.—ამ გარემოებას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს...

მაგრამ უმთავრესი ბოროტება, რომელსაც დღეს სჩადიან ერობის დაწესებულებანი, არის სახელმწიფოებრივი ფუნქციების სრული არევა:

ყოველი ერობა თავის თავს დამოუკიდებელ მართველობად სთვლის და თავის ხელში იკრეფს მთელ ძალაუფლებას. ყოველი ერობის მოღვაწე თავს შეუცდომელ იუპიტერათ სთვლის და ერობის გამგეობანი—მაღალ და ყველაფრის მართველ მთავრობათ.

ერთი ერობის მოქმედება, სრულებით ეწინააღმდეგება მეორეს მოქმედებას და ხშირად, პირდაპირ საწინააღმდეგოთ არის მიმართული მთავრობის განკარგულებათა.

14 ერობა, რომელიც დღეს ადგილობრივ საქმეებს მართავენ, ყოფენ სახელმწიფოს 14 დამოუკიდებელ ერთეულად და თავიანთი მოქმედებით, ძველ სამთავროებს ეზგავსებიან.

მომავალმა ყრილობამ უნდა გაითვალისწინოს ყველა ეს ნაკლი და მისცეს ადგილობრივ ორგანოებს ერთი მართველი ხაზი, რომელიც სრულ კონტაქტში იქნება რესპუბლიკის მთავრობასთან და პირდაპირი აღსრულებელი მის განკარგულებათა.

თუ ერობა ამ გზას დაადგება და თავის მუშაობას დააფუძნებს მხოლოდ საქმიან პრინციპზედ, მოიცილებს ყველა იმ სამთავრობო ფუნქციებს, რომელნიც ამძიმებენ და აძნელებენ მის მიზანშეწონილ მუშაობას, მისი მუშაობა უღრესად სასარგებლო და ნაყოფიერი იქნება.

ყოფილ რუსეთის ტერიტორიაზე

შექმნილ სახელმწიფოთა წოტა საზავო კონფერ. თავმჯდომარისადმი.

საზავო კონფერენციის თავმჯდომარეს შემდეგი განცხადება წარედგინა:

„ჩვენ ქვემორე ამისა ხელის მომწერნი, ყოფილ რუსეთის ტერიტორიაზე აღმოცენებულ რესპუბლიკათა რწმუნებულნი, სახელდობრ: აზერბაიჯანის, ესტონეთის, საქართველოს, ლატიშთა, ჩრდილო კავკასიის, ბელორუსიისა, უკრაინისა — გაეცნენ რა მიწერ მოწერას მოკავშირეთა უმაღლეს საბჭოსა და ამირალ კოლჩაკის შორის, შესახებ ომსკის მთავრობისათვის დახმარებისა, გვაქვს პატივი ჩვენ სახელმწიფოთა სახელით შემდეგი განვაცხადოთ:

1) აზერბაიჯანის, ესტონეთის, საქართველოს, ლატვიის ჩრდილო კავკასიის, ბელორუსიის და უკრაინის რესპუბლიკები დაარსდნენ და არსე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უკანასკნელი ცნობები

დღეს, დილის 7-საათზე ჩამოვა აჭარელთა დელეგაციის მეორე ნაწილი.

ბელოკუნი კრონშტატში გადაასახლეს

მიუნხენის სასამართლო შეუდგა სპარტაკელთა ბელადების საქმეთა გარჩევას. დამცველთა შორის არის კარლ-ლიბკნეხტის ძმა, თეოდორ ლიბკნეხტი.

მარიამობისთვის 31-ს პოლონელებმა გერმანიის წინააღმდეგ მოქმედება განაახლეს.

შვეიცარიის სოც.-დემოკრატების ყრილობაზე გადასწყდა მესამე ინტერნაციონალი მოიწვიონ.

საფრანგეთის სოციალისტები ფრანგულ ენაზე გერმანიის რევოლიუციის ჩაქრობის წინააღმდეგ ფურცლებს ავრცელებენ.

ასტრახანის ბოლშევიკებმა მოხალისეთა ერევანის პოლკი გაანადგურეს.

ბოლშევიკები პსკოვის მიმართულებით უტევენ.

ბობენ ამ ხალხთა თავისუფალ ნების თანახმად.

ამ რესპუბლიკათა კონსტიტუცია პირველ სტადიაშია და მათი ურთიერთობა განმტკიცების გზაზე სდგას დამფუძნებელი კრებანი, რომელნიც ან მოწვეულ არიან ან მოიწვევენ, ამ ურთ-ერთ შორის დამოკიდებულებას გამოიმუშავებს.

რუსეთის სახელმწიფოს მმართველ ორგანოებს, როგორიც არ უნდა იყვნენ ისინი, ზემოხსენებულ რესპუბლიკებთან არავითარი დამოკიდებულება არა აქვთ, და მათთან ისეთივე ურთიერთობა უნდა დაიჭირონ როგორც ყველა დამოუკიდებელ სახელმწიფოებმა ურთი-ერთ შორის. ზემოდ აღნიშნული მიწერ-მოწერა კი შეიძლება გაგებულ იქნეს, როგორც ამ რესპუბლიკათა უფლებების უარყოფა.

2) ზემოაღნიშნული რესპუბლიკები ხელ ახლად სთხოვენ საზავო კონფერენციას იქონიოს დაფუძნებელი ამ სახელმწიფოთა დამოუკიდებლობა.

პარიზი, თიბათვის 17—1919 წ.

ა. თოფჩიბაშევი აზერბაიჯანის დელეგაციის თავმჯდომარე.

ი. პოსკა ესტონეთის დელეგაციის თავმჯდომარე.

ნ. ჩხეიძე საქართველოს დელეგაციის თავმჯდომარე.

ზ. მეეროვიჩი ლატვიის დელეგ. თავმჯდომარე.

ა. ჩერმოევი ჩრდილო-კავკასიის დელ. თავმჯდომ.

ანტონ ლუწკევიჩი ბელორუსეთის დელ. თავმჯდომ.

გ. სიდორენკო უკრაინის დელ. თავმჯდომარე.

ბ-ნ კლიმანსოს საზავო კონფერენციის თავმჯდომარეს.

პაპის ვიზიტატორი მთავრობის თავმჯ. მოადგილესთან

3 ენკენისთვეს ნაშუადღევის 12 ნახ. საათზედ რომის პაპის ვიზიტატორი დელეგაციაში სტუმრად იყო მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილესთან მინისტრს ნოე ხომერიკთან თავის ორი მდივნისა და ქართველ პატრების თავმჯდომარის და დიონიზი კალატოზიშვილის თანხლებით. ბ-ნმა ხომერიკმა მიმართა მას სიტყვით და განუცხადა, რომ იგი ფრიად მოხარულია მიესალმოს მას მთავრობის თავმჯდომარის დავალებით რადგან საქართველოს ძველთაგან მჭიდრო კავშირი ჰქონდა მისი უწმინდესობის რომის პაპის ტახტთან და, მას კათოლიკეების [illegible] დიდი დამსახურება მიუძღვის საქართველოს კულტურის წინაშე. მას სრული იმედი აქვს, რომ პაპის დელეგატი მოაწესრიგებს ქართველ კათოლიკეთა საკითხს, რომელიც მას სამართლიანობით მოიხილავს და გაუწევს ყოველივე დახმარებას მისი დავალების აღსრულებაში.

ბ-ნ მინისტრის საპასუხოდ ბ-ნმა დელ ფიუმმა განაცხადა: „მე ვერ გამოთქვამ ჩემი ღრმესი მადლობა თქვენს მიერ გულწრფელი შეხვედრისათვის. მისი უწმინდესობა რომის პაპი დიდათ მოხარული იქნება, თუ თქვენ ახლავე გაუგზავნით თქვენს წარმომადგენელს, მხოლოდ მისმა უწმინდესობამ ვერ ჰპოვა შესაძლებლად ეხლავე გამოეგზავნა თავისი ოფიციალური და, უახლოეს ხანში იგი მას გამოგზავნის; მე თვით გამოგზავნილი ვარ მისთვის, რომ მივამზადო ნიადაგი თქვენსა და რომის პაპის შორის დიპლომატიური ურთიერთობის განმტკიცებისათვის. მისი უწმინდესობა ფრიად მოხარულია რომ საქართველოს სახელმწიფოებრივი რესტავრაცია მოხდა და, იღებს რა მხედველობაში, რომ საქართველოს ერს სისხლით დაუცავს თავისი არსებობა, რომელიც დამყარებული იყო ქრისტიანულ კულტურაზედ", იგი მხარს დაუჭერს, რითაც მას შეეძლება, საქართველოს დამოუკიდებლობის განმტკიცებას. საქართველომ ჩემზე შესანიშნავი შთაბეჭდილება მოახდინა და იმედი მაქვს, რომ საქართველოს მთავრობა, თავის [illegible] კარს გაუღებს მისი უწმინდესობის, პაპის მიერ გამოგზავნილ მისიონერებს, კულტურული მუშაობისთვის".

შემდეგ ბ-ნ მინისტრმა პაპის ვიზიტატორს აჩვენა სასახლე და მასთან ერთად გაემართა სადარბაზოდ მის უწმინდესობასთან სრულიად საქართველოს კათალიკოს ლეონიდთან.

ბ-ნ ვიზიტატორმა უნდა მოაწესრიგოს ქართველ კათოლიკეთა საკითხი და გაანთავისუფლოს ქართველი კათოლიკენი სომეხ-კათოლიკეთა იურისდიქციისაგან და აგრეთვე მოაწესრიგოს ქართული ტიპიკონის საკითხი და აღადგინოს ძველი ქართველ-კათოლიკეთა საეპისკოპოსო კათედრა თბილისში.

—

კვირეს, 7 ენკენისთვეს დილის 11 საათზე ქართველ კათოლიკეთა მიძინების ეკლესიაში, პაპის ვიზიტატორი დელ ფიუმი, შეასრულებს საზეიმო წირვის მსახურებას.

დეპეშა ხონიდან.

გაზ. „საქართველოს".

№ 188 ში მოთავსებული კორესპონდენცია მარტვილელისა ხონის თვითმართველობის გარშემო თავიდან ბოლომდე სიყალბეა და არც ერთი ფაქტი სწორედ არ არის მოყვანილი. შესამჩნევია პრინციპიალური კამათი, მაგრამ ასეთი აღვირ ახსნილი და აღმაშფოთებელი სიცრუე წარმოუდგენელია. ქართულ პრესას ეთიკა რომ ჯერ არ ახლოვს, გვიპასუხეთ დეპეშით, იზიარებთ თუ არა კორესპონდენტის აზრს. წინააღმდეგ შემთხვევაში გამოამჟღავნეთ კორესპონდენტის ვინაობა, რათა კანონიერი პასუხი მოვთხოვოთ და საზოგადოებას პრესის საშუალებით ვაცნობოთ სიმართლე.

ქალაქის გამგეობა

ჩემი პასუხი

ხონის თვითმართველობა „ლოგიკით" ჩემს წერილს და რედაქციისთვის დღეს დეპეშა გამოუგზავნია, ვითომცდა ჩემი წერილი, რომელიც იყო მოთავსებული გაზეთ „საქართველოს" № 188, „ხონის თვითმართველობის გარშემო", თითქოს არ ეთანხმებოდეს სიმართლეს. საკვირველია, სამწუხაროდ რომ არ იყოს, თქვე დალოცვილებო, „წიწაკას რომ მიირთმევდით", ნუ თუ არ იცოდით პირს დაგწვავდათ. მაგრამ რა გაეწყობა, დღევანდელი ზოგიერთ მოსამსახურეებში შეჩვეულები არიან ბავშურად თავის მართლებას და შავის თეთრად მოჩვენებას.

მახლას!

კარგი, ვაჩვიეთ თავის მართლება იმათთან, ვინც ხონის ყრილობას არ დასწრებია, მაგრამ ხონის საზოგადოებას რას ეტყვით? მე მგონია, საზოგადოება სიმართლეს სინდისის ზეწრის არ გადააფარებს: სიმართლის თქმას არავინ დაუშლის, თუ კი თავისუფალი ქვეყანაა საქართველო.

ბატონო ხონის მამებო! დაიდევით გულზე ხელი და სთქვით, თუ მართლა თქვენ ემსახურებით სამშობლოს და არა პირად ინტერესებს: ჰქონდა თუ არა 19 და 24 მარიამობისთვეს საზოგადოების გამოსვლას თქვენს საწინააღმდეგოთ ადგილი? სთქვით ისიც, ხალხი რისთვის აღიჯანყდა? იმისათვის არა, რომ ათასნაირი ბაჟი შემოიღეთ ქალაქში და მით ხალხს ცხოვრება ერთი ასად გაუძვირეთ. თუ არ იტყვით, ხალხის მიერ ხელმოწერილი აქმი ხომ წარმომადგენლებს აქვთ და ხალხიც აქ არის!

რაც შეეხება ჩემს ვინაობას, თქვენ დაახლოვებით იცნობთ როგორც ქ. მარტვილელს და თუ ზედმიწევნით გნებავთ, მე გახლავართ კონსტანტინე ნიკოლოზის ძე ოდიშარია და წერილიც დავწერე საზოგადოების და წარმომადგენლების თხოვნით.

ქ. მარტვილელი.

მისტერ-ოლივერ-უორდროპი მთავრობის თავმჯდომარესთან

გუშინ ნაშუადღევის 2 საათზე ინგლისის უმაღლეს კომისარმა ამიერ-კავკასიაში მისტერ ოლივერ უორდროპმა ინახულა საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე და ხანგრძლივი საუბარი იქონია მასთან სხვა და სხვა საკითხების შესახებ.

აჭარა ქობულეთის დელეგაცია

ბათუმის ოლქის კონფერენციის მიერ გამოგზავნილ დელეგაციას გუშინ სალამოისათვის მოელოდნენ თბილისში. მთელი ქალაქი ეროვნული დროშებით იყო მორთული.

— გუშინ დილით, თბილისში ჩამოვიდა ჯემალ ბეგ ხიმშიაშვილი ცხრა წარმომადგენელითურთ.

ირაკლი წერეთელი ლიუცერნის კონგრესში

ჩვენ მიერ მიღებული ცნობით, ირაკლი წერეთელი სოციალისტების საერთაშორისო კონგრესზედ ლიუცერნში, აურჩევიათ ინტერნაციონალის ცენტრალურ კომიტეტის წევრად. მას დ. გიუსმანს მინდობილი აქვთ ყველა სოციალისტურ ფრაქციების ერთმანეთს შორის მორიგება.

ჩვენი გაზეთის ხვალინდელ №-ში დაიბეჭდება ირ. წერეთლის დეკლარაცია ლიუცერნის კონგრესზედ.

სოჭის ეს-ერთა ორგანიზაციის თავმჯდომარის დახვრეტა

როგორც „ბორბა" იუწყება სოჭში მოხალისეებს დაუხვრეტიათ სოჭის ესერთა ორგანიზაციის თავმჯდომარე ძველი პოლიტიკური მოღვაწე სპივაკი.

ქრონიკა

— დღეს, დილის 7 საათზე, საგანგებო მატარებლით თბილისში ჩამოვიდნენ სამაჰმადიანო საქართველოს წარმომადგენლები.

— **ნ. ბ. უსუფბეკოვის ჩამოსვლა.** დღეს, დილით თბილისში ჩამოვიდა აზერბაიჯანის მთავრობის თავმჯდომარე ნ. ბ. უსუფბეკოვი.

მთავარ მომარაგების ს მმართველოში

— **ლურსმნის გადაცემა კოოპერატივთა კავშირისთვის.** რესპუბლიკის მთავარ სამმართველომ ამიერ-კავკასიის კოოპერატივთა კავშირს გადასცა 11 ათასი ფუთი ლურსმანი, რომელიც ამას წინად მიიღო.

— **ჩაი.** მომარაგების მთავარ სამმართველომ უცხოეთის ერთ ფირმასთან დადებულ ხელშეკრულების ძალით უკვე მიიღო დიდი ძალი ცეილონის ჩაი, საიდანაც 500 ფუთი ამიერ-კავკასიის კოოპერატივთა კავშირს გადაეცა და გაიყიდება გირვანქა 84 მანეთად.

— **ხელშეკრულების დადება საქონლის შემოსაზიდათ.** მომარაგების მთავარმა სამმართველომ უცხოეთის სავაჭრო საზოგადოებებთან რამდენიმე ახალი ხელშეკრულება კიდევ დასდო სხვადასხვა საქონლის შემოსაზიდად.

— **ფართლეული.** თბილისში უკვე მოვიდა და მომარაგების მთავარ სამმართველოს განკარგულებაში გადავიდა დიდძალი მანუფაქტურა, რომელიც მან ფრანგული ფირმის „მირზოია"-სგან შეიძინა.

— **თამბაქოს დამზადება.** მომარაგების მთავარმა სამმართველომ სოხუმის ოლქში თავის წარმომადგენლები გაგზავნა თამბაქოს დასამზადებლათ ადგილობრივ.

— **ფოლადი და რკინა.** ამ დღეებში მომარაგების მთავარ სამმართველოს თბილისში ჩამოუვიდა დიდი ძალი ფოლადი, სხვა და სხვა ხარისხისა რკინა, თუჯი და აგრეთვე მწვანე და თეთრი საპონი და სხვა საქონელი, რომელიც მან დონის მხარეში შეიძინა.

— **ტანისამოსი** მომარაგების მთავარმა სამმართველომ უცხოეთის ფირმა „მირზოიანთან" ხელშეკრულება დასდო 40,000 წყვილი ტანისამოსის, ამდენივე ქუდის, სახვევის, თეთრეულის და ზამთრის მაუდის მოსატანათ.

— **შაქარი.** თბილისში უკვე შემოვიდა და მომარაგების მთავარ სამმართველოს გადაეცა საზღვარ გარედ შესყიდულ შაქრის ერთი ნაწილი.

ქალაქთა კავშირი

— **აცრა.** მთავარ კომიტეტის აღმასრულებელმა ბიურომ წინადადება მისცა ქალაქთა კავშირის ცენტრალურ ბაქტერიოლოგიურ ლაბორატორიას რათა მიმდინარე წლის შემოდგომისთვის დაამზადოს ასაცრელი მასალა.

— **დელეგატები.** პროფესიულ კავშირთა სეკრეტარიატის წინ დადების თანახმად, სახალხო უნივერსიტეტის საბჭოში დელეგატებად გაიგზავნა ქალ. კავშირის მთავარი კომიტეტის წევრები: ა. ჯ. ჯანაშვილი, გ. მურვანიძე და ჟურნალ „კავკასიის ქალაქის" რედაქციის მდივანი ა. ბრიტნევი.

— **საბიუჯეტო კაკონ-პროექტი.** ქალაქთა საბიუჯეტო უფლების კანონ-პროექტის შესამუშავებლათ აღმასრულებელმა ბიურომ დაადგინა შეადგინოს მთავარ კომიტეტის თავმჯდომარის ნ. ზ. ელიავას თავმჯდომარეობით კომისია შემდეგი შემადგენლობით. ქალაქის თავის ამხანაგი კონიაშვილი, თვითმართველობის წევრი ფანიაშვილი, დამფუძნებელ კრების წევრი ი. ჰავჯანიძე, ერობის გამგეობის თავმჯდომარე დ. ონიაშვილი და ე. მადისონი.

— **მისასალმებელი დეპეშა.** მთავრობამ და სახალხო გვარდიის მთავარმა შტაბმა კახეთის სახალხო გვარდიის პირველი კონფერენციიდან შემდეგი შინაარსის დეპეშა მიიღო: „კახეთის გვარდია ფიცსა სდებს, რომ სამშობლოს თავისუფლების დასაცავად არ დაიშურებს თავის სისხლს და სანამ ჩვენი ქვეყანა არ მისულა სრულ გამარჯვებამდე, იგი იარაღით ხელში მუდამ თქვენთან იქნება.

— **ამერიკელთა ახალი დელეგაცია.** ამერიკელთა ახალი დელეგაცია (სომხეთში) გენერალ ხარბორდის მეთაურობით, როგორც გვატყობინებენ, კონსტანტინეპოლიდან გამოვიდა ამ დღეებში დელეგაცია ჩამოვა თბილისში, საიდანაც მეორე დღესვე ერევნისაკენ გაემგზავრება.

— **ტანთსაცმელი სომხეთის ჯარისთვის.** ხმებია, ვითომთ სომხეთის დელეგაციას (პარიზში) ვალად აუღია 10 მილიონი ფრანკი, რომლითაც 50 ათასი წყვილი ტანთსაცმელი შეუძენია ჯარისათვის და 300,000 ფრანკის მედიკამენტი.

ქალაქ ს გამგეობის დადგენილება.

— **წარწერის შესახებ.** 2 ენკენისთვის სხდომაზე ქალაქის გამგეობამ დაადგინა: 1. ქალაქში ყველა საზოგადო, სავაჭრო სამრეწველო და სხვა და სხვა დაწესებულებებზე მთავარი წარწერა უნდა იყოს სახელმწიფო ენაზე. 2. მეპატრონეთ უფლება აქვთ გარდა სახელმწიფო ენაზე წარწერისა სხვა ენაზე წარწერაც იქონიონ მეორე ხარისხოვან ადგილებზე. 3. წარწერები 1 დეკემბრისათვის ყველას უნდა ექმნეს. ვინც ამ დადგენილებას არ შეასრულებს დაჯარიმებული იქნება 500 მანეთით.

— **სახალხო სამეურნეო კურსების გახსნა.** 29 ენკენისთვეს იხსნება მეორე სემესტრი. მიწათ მოქმედების სამინისტროს მიერ დაარსებულ სასოფლო სამეურნეო კურსების: მინდვრეულობის მებაღეობის და მესაქონლეობის დარგისა.

— **მევენახეობა მეღვინეობის** კონგრესის ყრილობა გამგეობის თავმჯდომარის ბ-ნ ი. დ. ფურცელაძის ავათმყოფობის გამო გადიდო [illegible] მოსთავრების შემდეგ.

— **საჯარო ვაჭრობა ქაჰაზე.** დღეს დანიშნულია საჯარო ვაჭრობა ღვინის ქაჰაზე. ვაჭრობა დანიშნულია შინათ მოქმედების სამინისტროს ბინაზე.

— **სამეცნიერო ექსკურსია** მიწ. მოქმედების სამინისტროს სამეურნეო კურსისტებისა წინანდალში დანიშნულია 21 სექტემბერს.

სხვა და სხვა ამბები

— **ქალის დაკარგვა.** თემუროვის ქუჩაზე მცხოვრები ვარვარა გამრეკელისა გვთხოვს გამოვაცხადოთ — 30 აგვისტოს მისი სახლიდან გაპარულა მისი 14 წლის ქალი. ქალს ყვითელი კაბა აცვია და თმა შეკრეჭილია.

— **ქურდობა.** 3 ენკენისთვეს ღამე [illegible] უცნობმა ბოროტმოქმედებმა გასტეხეს ძმათა ბასილხოვების ქარხანა და წაიღეს 24 ათასი მანეთის ტყავი.

— **ქურდობა.** ქაშვეთის ქუჩაზე მცხოვრებ ვარვარა გულა ზოვმა მილიციაში განაცხადა რომ მას მოჰპარეს ჩოხები 50,000 მანეთად ღირებული. მილიციამ ეჭვით დააპატიმრა მეეზოვე ბალდასაროვი.

— **თვითმკვლელობა.** 4 ენკენისთვეს დილის 4 საათზე იონა ღვთისმეტყველის ტაძრის ეზოში რევოლვერით თავი მოიკლა ვიღაც ინჟინერმა, რომელის ვინაობაც ჯერ გამორკვეული არ არის.

სამხატვრო ქრონიკა

— თბილისში ჩამოვიდა ბელეტრისტი ნიკოლოზ ლორთქიფანიძე. როგორც გავიგეთ, მას დაუწერია ორი რომანი, ერთი ისტორიული სიუჟეტით, და რამდენიმე მოთხრობა. ერთი რომანი იბეჭდება „მკვიდ მნათობში".

შეცდომის გასწორება.

გუშინდელ ნომერში რედაქციის შენიშვნაში სულაქველიძე - მიქაბერიძის ინციდენტის შესახებ დაბეჭდილია: „შემდგარი ფაქტების", უნდა იყოს: „შემცდარი ფაქტების".

—

წერილი „პასუხად ბ. ბურჭულაძეს" ხელმოწერილია: ზაქარაშვილი, უნდა იყოს: ზაალიშვილი.

პროვინციის ამბები

ტყვიბული.

ტყვიბულ-მუხურის გზაზე ყაჩაღთა ბრბომ 40-ამდე მგზავრი გაძარცვა.

ც ხელ ს გარდაცვალების გამო.

(სამგლოვიარო დეპეშები)

[illegible]ილისი.

გული მომიკლა საყვარელ პოეტის დაკარგვამ. მტარვალნი არც ეხლა ინდობენ პოეზიის ქურუმთ.

ქ. მარტვილი.

—

სოფ. ქვემო-ხანდაკი.

უზომოდ დამამწუხრა ცხელის ტრაგიკულ სიკვდილმა.

შალვა ჩიქოვანი.

ყაჩაღ „უტრუხუნეს" მოკვლა

შინაგან საქმეთა მინისტრს ატყობინებენ რომ თელავის მაზრაში მოუკლავთ ცნობილი ყაჩაღი უტრუხუნე. ამის გამო საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგმა შემდეგი ბრძანება გასცა: დიდი ხანია თელავის მაზრაში თარეშობდა ცნობილი ყაჩაღი გიო მახნიაშვილი (უტრუხუნე), რომლის თავგასულობას საზღვარი არ ქონდა. მთელი მაზრის მცხოვრებნი ტერორს ქვეშ იმყოფებოდენ მისი ვერაგული საქციელის გამო. მაზრის მშვიდობის მოყვარე მცხოვრებთა ქონებრივი და პირადი უზრუნველყოფა დარღვეული იყო.

თელავის მაზრის მილიციის უფროსის აბაშიძის და მისი თანამშრომელთა ენერგიული მაცადინეობის გამო, დასახელებული ყაჩაღი მახნიაშვილი (უტრუხუნე), მოკლულ იქნა და მით მაზრის მცხოვრებნი განთავისუფლდენ მისი ტერორისაგან. ვიღებ რა მხედველობაში მილიციის უფროსის აბაშიძის და მისი თანამშრომლების დიდ ღვაწლს, ვუცხადებ მადლობას, როგორც მილიციის უფროსს აბაშიძეს, ისე მის თანამშრომლებს, რომლებიც მას ეხმარებოდენ ყაჩაღ მახნიაშვილის (უტრუხუნეს) მოკვლაში.

„შევარდენი"

ტანთ-ვარჯიშობის პროგრამის შემუშავება.

ტანთვარჯიშობის მთავარ გამგემ გ. ეგნატოშვილმა შეიმუშავა საშუალო და დაბალ სასწავლებელში ტანთ ვარჯიშობის სწავლების პროგრამა, რომელიც მოკლე ხანში დაეგზავნება რესპუბლიკის საშუალო და დაბალ მასწავლებლებს სახელმძღვანელოდ.

ქართული სახელმძღვანელოები

ტანთ-ვარჯიშობის მთავარმა გამგეობამ შეიმუშავა ტანთ-ვარჯიშობის სახელმძღვანელოები ქართულ ენაზე. სახელმძღვანელოები დაიბეჭდება და გასასყიდად გამოვა.

ტანთ ვარჯიშობის მასწავლებლები

მთავარი გამგეობა არკვევს ტანთ ვარჯიშობის მასწავლებელთა მასწავლებლობის რიცხვს და ნიშნავს მათ სხვა და სხვა სასწავლებლებში.

სავარჯიშო იარაღები

მთავარი გამგეობა [illegible] კვევს, თუ რამდენი [illegible] ტანთ ვარჯიშში [illegible] რესპუბლიკის თითოეულ სასწავლებელს, რათა შემდეგ მიიღოს იარაღის შესაძენად იმ სასწავლებლების თვის, რომელთაც იარაღი არ მოეპოვებათ.

ს. ზოგ. დროება „შევარდენ"-ის გახსნა ქუთაისში.

[illegible] გაემგზავრა ტანთ-ვარჯიშობის მთავარ გამგეობის [illegible] დავით გავრიშ[illegible], რომელსაც დავალებული აქვს გამორკვიოს, თუ რა პირობებშია ქუთაისის სასწავლებლებში ტანთ-ვარჯიშობის სწავლების საქმე. მასვე აქვს დავალებული ქუთაისის სასწავლებლების სატანთ-ვარჯიშო ინვენტარის რაოდენობის გამორკვევა. მისივე ხელმძღვანელობით ქუთაისში გაიხსნება სატანთ ვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი".

სატანთ-ვარჯიშო კურსები

მთავარ გამგეობას განზრახული აქვს ახლო მომავალში თბილისში გახსნას დროებითი კურსები ტანთ-ვარჯიშობის მასწავლებელთა მოსამზადებლად. კურსებისათვის შესაფერი პროგრამას უკვე იმუშავებს მთავარი გამგეობა. პროგრამის დამუშავების შემდეგ შეუდგება კურსების მოწყობას.

სატანთ-ვარჯიშო გამოსვლები

თბილისის სატანთ ვარჯიშო საზოგადოება „შევარდენი" მოკლე ხანში აწყობს გამოსვლა-დღესასწაულს. მოაწყობს თბილისსა, ფოთსა, ქ[illegible] და გორში.

„შევარდენის" განყოფილებების გახსნა თბილისში

რადგანაც „შევარდენის" საზოგადოებაში ვარჯიშობის მსურველთა დიდძალი აღმოჩნდა და ხსენებული საზოგადოებას ვერ შეუძლია ყველას დაკმაყოფილება, მიმდინარე თვეში იხსნება „შევარდენის" 2 ახალი განყოფილება: სახელმწიფო უნივერსიტეტთან და ვაჟთა პირველ გიმნაზიასთან.

„შევარდენი" პროვინციაში

დიდ ჯიხაიშში გიორგი ნიკოლაძის თაოსნობით გაიხსნა სატანთვარჯიშო საზ. „შევარდენი".

სატანთ-ვარჯიშო ტერმინოლოგია

ტანთ-ვარჯიშობის მთავარმა გამგეობამ უკვე შეიმუშავა სატანთვარჯიშო ტერმინოლოგია, რომელიც ევროპულ ტერმინოლოგიასთან ერთად დაიბეჭდება და გასასყიდათ გამოვა.

სომხეთი

სომხეთის მოვლენების საკითხი ინგლისის პარლამენტში.

13 მარიამობისთვის ინგლისის პარლამენტის სხდომაზე დეპუტატი უილიამსი კავკასიის მდგომარეობაზე საუბრის დროს მთავრობას შეეკითხა: გაუძლებს თუ არა სომხეთი ამ ტანჯვას, რომელსაც დღეს განიცდის. ცნობილია, რომ ომის დროს იგი ჩვენ გვეხმარებოდა, და [illegible] როგორ არის ნუ თუ უნდა ბედის სანაბარად დავტოვოთ?

როცა მთავრობის წარმომადგენელმა დაარწმუნა, რომ ამ საკითხს ყურადღება მიაქცია, დეპუტატმა ოკონორმა სთხოვა, რომ ინგლისის მთავრობამ აცნობოს პარიზში თავის დელეგატებს, რომ სრულიად ინგლისი სასტიკ გულისწყრომას გამოსთქვამს, თუ თავისი მოკავშირენი უმწეოდ დარჩებიან მტარვალთა ხელში.

(„ნ.—აზხ.").

სომხეთის საგამომძიებლო კომისია.

პარიზიდან დეპეშით იტყობინებიან, რომ 22-ს მარიამობისთვეს, სომხეთის საგამომძიებლო კომისიას სხდომა ჰქონდა ჰარბორდის თავმჯდომარეობით. კომისიამ უნდა გაარჩიოს სომხეთის და აზერბაიჯანის ეხლანდელი მდგომარეობა მათი ადმინისტრაციული საკითხები.

(„ნ.—აზხ.").

გენ. ჰარბორდი.

გენ. ჰარბორდი სტამბოლს უნდა ჩასულიყო 27 ს მარიამობისთვეს. მასთან ერთად მიემგზავრებიან ორი პოლკოვნიკი, ერთი ეკონომისტი და ორი ინჟინერი.

(„ნ.—აზხ.").

თათრის ჯარების შეკრეფვა არზრუმში.

არზრუმში ამ ჟამად იმყოფება ოსმალთა მე 9 დივიზია, რომელიც შესდგება 10,000 კაცისგან გამოცხადებულია, რომ ჯარში უნდა შევიდნენ 20 წლიანოები ვიდრე 60 წლიანებამდე, გარდა ამისა ემზადებიან მოხალისეთა ჯგუფები, უმთავრესად ქურთები. მათ აძლევენ საჭმელს სასმელს და თვიურად ოსმალურ 6 ლირას გარდა მე-9 დივიზიისა, არზრუმში დგას ცხენოსანი ჯარები ხარბაზნებით.

უცხოელთა პოლიცია ოსმალეთში.

მოკავშირე სახელმწიფოებს განზრახვა აქვთ [illegible] ოსმალეთი განაწილ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დებოდეს შეადგინონ სხვა და სხვა ჯარებიდან შედგენილი-პოლიცია ოსმალეთისთვის.

(„ნ.—აზხ.“).

ერევნის ბაზარი.

ერევნის ბაზარში 31 მარიამობისთვეს შემდეგი ნიხრი იყო:

ხორბალის ფუთი—330 მან., ქერისა—270, პირველ ხარისხის ფქვილი—520, მეორე ხარისხისა—380, ბრინჯი—650. კარტოფილი—170, გადამდნარი ერბო—2350, კარაქი—1900, ყველი—700, პარკა ჩამიჩი—280, ყურთი ჩამიჩი—600, ნავთი—85, ლობიო—420, ძროხის ხორცი—360, ცხვრის ხორცი 550, შავი პური—300, თეთრი პური—440, მარილი 120, შაქარი—3600, ხიმინდი—330.

ოსმალური ოქროს ლირა—390, რუსული 10 მანეთიანი ოქროს ფული—460, ნიკოლოზის 100 მანეთიანი—1400, წვრილი—220, ვერცხლის ერთ მანეთიანი—27, წვრილი—9, კერენსკის ათას მანეთიანი—1150, ოსმალური ბანკნოტი ლირა—105 მან.

სომხეთის რესპუბლიკის ვალი.

გაზ. „ლ'პარიზის“ სიტყვით სომხეთის წარმომადგენლებმა პარიზში 10 მილიონი ვალი აიღეს. ამ თანხით უნდა შეიძინონ სურსათი, ტანისამოსი, და სხვა უკვე უყიდნიათ. და გაუგზავნიათ 50,000 წყვილი ტანისამოსი სომხის ჯარებისთვის და 300,000 ფრანკის წამლები. მოლაპარაკება გამართული 500 ა[illegible] შესაძენად.

სომ-ეპისკოპოს დიმაქსიანის ხაკლილი.

21 მარიამობისთვეს სტამბოლში გარდაიცვალა ჰმაიაკ დიმაქსიან არხიეპისკოპოსი (სომეხი).

(„ნ.—აზხ.“).

შეთანხმება სომეხ. და ბერძენ დელეგაციების შორის.

პარიზიდან აცნობებენ ბერძნულ გაზეთებს, რომ პონტოსის და სომხეთის დელეგატებს ჰქონიათ შეერთებული სხდომა რომელზედაც მონაწილეობა მიუღიათ, სხვათა შორის, ტრაპიზონის მიტროპოლიტს ქრისანტოსს, ვენიზელოსს, პოღოს ნუბარ-ფაშას, არშაკ ჩობანიანს. სრული შეთანხმება მოხდარა ყველა საკითხებში.

(„ნ.—აზხ.“).

სომხური დელეგაცია და ემირი ფეიზალი.

სომხეთა დელეგაცია პარიზში ბანკეტზე მოიწვევია არაბთა დელეგაციის თავმჯდომარეს ემირ ფეიზ ლს. ორივე მხრიდან წარმოსთქვეს სიმპატიური სიტყვები მომავალ ურთიერთობაზე ორი მეზობელ სახელმწიფოთა შორის.

(„ნ. აზხ.“)

ქურთებს უნდათ ნახევრათ გაყონ სომხეთი.

ჰარბნინიდან (მესოპოტამიაში) სარწმუნო წყაროდან იუწყებენ გაზ. „კილიკიას“, რომ მესოპოტამიაში მოწვეულია ქურთების აშირეთების მეთაურების ყრილობა, რომელზედაც უნდა განიხილონ ქურთისტანის ახლად შედგენის საკითხი. ამ საგანზე ქურთების აშირეთების მეთაურებს გამოუთქვამთ აზრი, რომლითაც სომხეთი უნდა გაიყოს ორ ნაწილად, ერთი მიეცემა სომხეთს, მეორე ქურთისტანს. ეს გადაწყვეტილება გადაეცემა პარიზის საზავო კონფერენციას.

მოხალისეთა ჯარი ანატოლიაში.

ბაიომის თურქული გაზეთი „სადაი“ სწერს: სტამბოლიდან მივიღეთ ცნობა, რომ სომხეთის ვილაეტების დასაცავათ მოგროვილია მცირე აზიაში მოხალისეთა ჯარი რიცხვით 70,000.

პოლკ. ჰასკელი სომხეთში.

აზერბაიჯანის უკანასკნელ ნომერში დაბეჭდილია შემდეგი:

„ჩვენ აგვიწერენ იმ საქციელს რომელსაც სომხები იდენდენ ჰასკელის სომხეთში ყოფნის დროს.

პოლკ. ჰასკელი ერევანში ჩავიდა მარიამობისთვის 21-ს. მაჰმადიანთა დელეგატები სომხეთში შეეცადნენ ჰასკელის ნახვას და მაჰმადიანთა მდგომარეობის შესახებ ცნობების მიწოდებას.

მაგრამ სხვა და სხვა ხრიკებით ეს დელეგატები ჰასკელთან არ მიუშვეს. რამდენიმე ხნის შემდეგ პოლკ. ჰასკელმა მიჰმართა აზერბაიჯანის მისიას, რომ მისთვის ერთი მაჰმადიანი გაეგზავნა ყულუხანუში გასაცილებლად. მისიიდან გაგზავნეს ოფიცერი ალიმაკის ხანი, რომელსაც საშუალება ჰქონდა ეამბნა პოლკოვნიკისათვის სომეხთა ხრიკების შესახებ. ამავე დროს ტაკის ხანმა წარუდგინა ჰასკელს სომეხთაგან ახლად დანგრეულ სოფელთა სია. ამან ჰასკელი მეტად აალელვა და თავის ადიუტანტს უბრძანა რომ ერევანში დაბრუნებულიყო და იქ ენახულა აზერბაიჯანის მისია და დაეცადნა. პოლკ. ჰასკელმა აგრეთვე დაუყონებლივ გასცა ბრძანება რომ დეპეტირებინათ ეჩმიაძინის სათათრო კომისარი. მეორე დღეს, მარიამობისთვის 24 პოლკ. ჰასკელის ადიუტანტმა ინგლისელ ოფიცრებთან ერთად ინახულა აზერბაიჯანის მისია და მიიღო ცნობები სომეხთაგან დამწვარ და გაძარცულ სოფლების შესახებ.

მარიამობისთვის 25 ჰასკელის ადიუტანტი ბრიტანეთის სამხედრო მისიის წევრის და აზერბაიჯანის დიპლომატიური მისიის წევრის თანხლებით წავიდა განადგურებულ მაჰმადიანთა სოფლების დასათვალიერებლად.

პირველი სინდიკატი საქართველოში

ვაჭრობა-მრეწველობის განვითარების და მის ნიადაგზე ეკონომიურ-ფინანსიური წყაროების შექმნას, დიდი მნიშვნელობა აქვს ერის ცხოვრებაგანვითარებაში.

ის, ვინც თავის პროცესში ჰქმნის და აგროვებს სიმდიდრეს, რომელიც თავდებია იმისა, რომ ერი ეკონომიურად არ იძირება და განვითარდება. ქართველ ერს, დღემდი არ ჰქონდა შეძლება თავისუფლად გადაეშალა ბუნებრივი ძალა თავის სამკობელის საკეთილდღეოდ. ქართველი ერი ყოველ მხრივ შეზღუდული იყო, მას თავისუფალი ინიციატივის ხელში აღების უფლება არ ჰქონდა და იმიტომ იყო, რომ ჩვენში ყოველივე სიმდიდრე ხელუხლებელი დარჩა. ნათქვამია: „ერთი ქვა მარგალიტიაო“. სწორეთ ეს თქმულება საქართველოზე ყოფილა გამოთქმული. რა გვეშველებოდა რომ რუსეთი რომელიმე ევროპის ქვეყანასავით ყოფილიყო განვითარებული?! ხომ ამოეწურა მთელ ჩვენს ბუნებრივ სიმდიდრეს როგორც სჩვევია ახალ შენებაში მწარმოებელ პოლიტიკოსებს? მართლა ბედნიერი ვართ, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობასთან დაჰყვა ხელუხლებელი ბუნებრივი სიმდიდრე.

საქართველოში ჩქარი ტემპით უნდა გავრცელდეს ფაბრიკა-ქარხნები, რომლის შედეგად იქნება ყოველივე ჯურის ბუნებრივი სიმდიდრის დამუშავება და მხოლოდ მაშინ საქართველო გაებმევა იმ საერთაშორისო ფინანსიურ-ეკონომიურ საკითხების ბორბალში, რომლის როლი დღეს მხოლოდ კაპიტალისტურ ევროპას აქვს და განსაკუთრებით ინგლისს.

როდესაც ვაჭრობა-მრეწველობა თავის ბუნებრივ განვითარების საფეხურს მიჰყვება, მაშინ ხანგრძლიობა და ჩქარი ტემპით გაუმჯობესობა და ეტყობა ვიდრე მას, რომელიც სტოვებს თავის განვითარების პროცესში ერთ რომელიმე საფეხურს და გადადის იმ უმაღლეს საფეხურზე, რომლის განვლას აუცილებლათ სჭირდებოდა დრო ხანგრძლივი და მიზან შეწონილი მუშაობა, ასე რომ, ჩვენს მრეწველობას განვითარებაში არ უთიოდა სიმეტრიას საქართველოს მოულოდნელ დამოუკიდებლობის გამო დაღლეული, ნორმალურ განვითარების გზას დავშორდით რამოდენიმე საფეხურით და მომავალში მოსალოდნელია ჩვენი ვაჭრობა-მრეწველობის დრტვინვით შეჩერება. მაგრამ, ამ პროცესმა სრულებით არ უნდა შეგვაშინოს, ვინაიდან ასეთი სენი და ავადმყოფობა უჭირდა ვაჭრობა-მრეწველობის განვითარების პირველ ხანებში გერმანიას—ოსმალეთში, ინგლის—სპარსეთში და რუსეთს.

დღეს ჩვენი ვაჭრობა-მრეწველობა წ რმოიდგენს დასაქებულ ძალას, რომელიც საჭიროებს შეერთებას-შეკავშირებას და ნებაყოფლობით მუშაობს. როგორც სავაჭრო პალატამ, ისე სავაჭრო სამინისტრომ უნდა მიიღოს ზომები, რათა ერთნაირი ჯურის სამრეწველოების შეერთებით აღმოცენდეს სავაჭრო სახლები, ამხანაგობები, აქციონური საზოგადოებები, სინდიკატები, ტრესტები, კარტელები და სხვა, რომლებიც შექმნიან, ნიადაგს რაზედაც აღმოცენდება საქართველოს ეკონომიური აყვავება. არ შეიძლება არ აღვნიშნოთ ნაციონალიზაციის გატარება და მნიშვნელობა იქ, სადაც ბუნებრივი სიმდიდრეა. ნაციონალიზაციის გატარებით მთელი ჩვენი ბუნებრივი სიმდიდრე ქართველ ერის განკარგულებაში გადმოვიდა, აშკარად, დღეიდან ვიქნებით ჩვენი ბედის გამჭედი და დამოუკიდებელ ცხოვრების შემქმნელი. ჭიათურის შავი ქვის წარმოება დღემდი დაქსაქსული იყო, ასეთი სიმდიდრე „შავი ოქრო“ ევროპის ბაზრის სათამაშოდ იყო გადაქცეული, დღეს კი ეს აღარ იქნება, ვინაიდან ჭიათურის შავი ქვის მრეწველებმა შეადგინეს აქციონური ამხანაგობა რომელსაც შეიძლება ეწოდოს პირველი სინდიკატი საქართველოში.

დიახ, ეს პირველი სინდიკატია საქართველოში, რომელიც შექმნება ჩვენი ერის ცხოვრების ეკონომიურ ფინანსიურ პოლიტიკის მაწარმოებლად ცნობილია რომ ჩვენი შავი ქვა იყო მკვებავი მთელი ევროპისა, სადაც 80 მილიონი ფუთი გადიოდა და რუსეთში კი 10—15 მილიონამდე. ასე რომ, წელიწადში დაახლოებით 100 მილიონი ფუთი და მეტიც შავი ქვა იხიდებოდა, ახლა კი მოსალოდნელია, რომ ზემოდ აღნიშნული რიცხვი გაიზარდოს 300—400 ფუთ მილიონამდე. ამ გარემოებას მიემატება ჩვენ მიერ ადგილობრივი დამუშავება და ბოლოს მივიღებთ იმ ღირებულებას, რომელიც ფინანსიურად და ეკონომიურად ჩვენ გაგვაძლიერებს. რადგანაც მრეწველობის დარგში იჩინა სინდიკატმა თავი, არ იქნებოდა ურიგო რომ ეხლავე დაარსდებოდეს სამრეწველო ბანკი-სინდიკატი, რომლის აქციონერება უნდა ირიცხებოდეს ყველა არსებულ ბანკები საქართველოში და კერძო პირებიც“. მიზანი და დანიშნულება სამრეწველო ბანკისა იქნება სამრეწველოების გამრავლება, სინდიკატების, ტრესტების, კარტელების და ალიანსების მოწყობა. ასეთი ბანკის დაარსება დღიურ წესრიგში უნდა იქნეს დასმული, ვინაიდან ფინანსების მოუწესრიგებლობის გამო ჩვენი ნორჩი ვაჭრობა მრეწველობა ძალიან დიდ კრიზისს განიცდის და ამის ნიადაგზე მოსალოდნელია, რომ ფინანსიური გაკოტრებაც მოხდეს. რამდენი მრეწველობა განვითარდება, მით უფრო მეტი ღირებულება შექმნება, რომელიც შესძლებს ჩვენი ფულის კურსის აწევას. ასე რომ, სამრეწველო ბანკი—სინდიკატის დაარსება თვით ჭიათურის შავი ქვის აქციონერ საზოგადოებამ უნდა ითავოს, ვინაიდან მას სათანადო თანხაც აქვს და ვაჭართა კლასიც ანგარიშს გაუწევს, როგორც თვალსაჩინო და კომპეტენტურ დაწესებულებას საქართველოში.

ნიკ. ახვლედიანი.

ამერიკელთა სავაჭრო ფლოტის წყალწყვის რაოდენობა

გაზეთ „ტაიმს“-ში დაბეჭდილია ვრცელი წერილი ამერიკის შეერთებულ შტატების სახლვაო ძლიერებაზე. წერილში ნათქვამია, რომ ინგლისის პირველობას (სხვაზე) საფრთხე მოელის: ამერიკის სავაჭრო ფლოტის წყალწყვა ომის დროს გაიზარდა 6,729,600 ტონით იმ დროს როდესაც ინგლისმა დაკარგა 5, 102,000 ტონი.

ოსმალეთის საკითხი

გაზ. „სადაი მილლეთი“ იუწყება: „საფრანგეთსა და ინგლისს ჰსურთ თვითონ გადასწყვიტონ ოსმალეთის საკითხი. უამერიკოდ.

მანდატი ოსმალეთზე

გაზ. „საბაჰ“ თავის ერთ მეთაურში სასურველად ალიარებს ინგლისის მანდატს ვიდრე ამერიკისას. ის ასაბუთებს, რომ დიდი ბრიტანეთი მუდამ მზად იქნება დაეხმაროს, ოსმალეთს, რადგან ამას მოითხოვს მისი საკუთარი ინტერესი. და თუ მანდატი ამერიკას, მიეცემა ბუნებრივი იქნება მისი გულგრილობა ოსმალეთისადმი, რადგან ოსმალეთით, იგი არ არის დაინტერესებული.

(„ორიან ნიუს.“)

გენ. ხარბორდის მისია

პარიზიდან დეპეშით იუწყებიან, რომ მარიამობისთვის 22-ს მოხდა სხდომა სომხეთის საკითხების გამო შედგენილ კომისიისა. კომისიამ გენ. ხარბორდის თავმჯდომარეობით იმსჯელა სომხეთის და ამიერკავკასიის მართვის და დახმარების საკითხზე.

გენ. ხარბორდი მარიამობისთვის 27 ჩავიდა კონსტანტინოპოლში. მის ორ მხლებელთა შორის ერთი ეკონომიურ მეცნიერების სპეციალისტია.

ლატვიაში

ლატვიის მთავრობა საჩქაროდ ფრონტზე გზავნის ერთვნულ გვარდიას და ეხლა კურლიანდიაში აცხადა ჰყავს საჭირო ჯარი. გერმანელების მიერ დაცლილ ოლქებში აჯანყება დაიწყო. რუსული, გერმანული და პრიბალტიის მხრის გაზეთები მდგომარეობას იქ საშიშოდ სთვლიან.

რუსული ოქრო საფრანგეთის ბანკებში

ინგლისის თემთა პალატაში შეკითხვა შეიტანეს რუსული ფულის შესახებ. ამაზე საგარეო საქმეთა მინისტრის ამხანაგმა სესილ გარმსვორთმა განაცხადა, რომ 320 მილიონი მანეთი ოქროთი, რომელიც ბოლშევიკებმა გერმანიას გადაუხადეს ბრესტ-ლიტოვსკის ზავის თანახმად, მოკავშირეთა გამარჯვების შემდეგ შეტანილ იქმნა საფრანგეთის ბანკში, მოკავშირეთა სახელზე.

„სრულიად მართალი არ არის ის ცნობა, ვითომც ამირბარი კოლჩაკი ფორმალურად ჩვენ ვიცანით. არ არის აგრედვე მართალი არც ის ცნობა, ვითომც რუსეთის ოქროს ნაწილი ამირბარ კოლჩაკმან გენ. დენიკინს უნდა გადაეცეს.“

დეპეშები

(საქ. დეპეშ. სააგენტო)

მარიამობისთვის 30.

იტალიური პრესა

ბელგიის დეპუტატის შეკითხვა.

ლიონი. რადიოსადგურის ცნობები. ბრიუსელიდან იუწყებიან: ბელგიასა და ჰოლანდიას შორის 1839 წ. დადებულ ხელშეკრულების გადასინჯვის გამო ბელგიის წარმომადგენელმა ვიგერმა საზავო კონფერენციას შეკითხვით მიმართა შელდის შესახებ. ვიგერმა აღნიშნა, რომ ბელგიას სჭირია თავისუფალი გასავალი ზღვისკენ, ხოლო პირველ ყოვლისა აუცილებელია შელდზე თავისუფალი ნავოსნობა. შემდეგ ვიგერმა განავითარა თავისი აზრი და აღნიშნა 3 მთავარი მუხლი: 1, რომ შელდს ჰოლანდიისთვის არავითარი პრაქტიკული მნიშვნელობა არა აქვს და უფრო მეტი მნიშვნელობა აქვს ანტვერპენისთვის; 2, ბელგია უფლებას არ აცხადებს შელდის იმ ნაწილზე, რომელიც ჰოლანდიის მიწა წყალზეა, თუმცა კი ამ ნაწილს ჰოლანდიისთვის ისეთი მნიშვნელობა არა აქვს, როგორც ბელგიისთვის: 3, 1839 წლის ხელშეკრულება ძხედველობაში არ იღებდა... (გამოტოვებულია)... პროგრესიული ზრდის შესაძლებლობას.

ხელშეკრულების მიღება.

(დასაწყისი არ არის)... ფაქტიურად მიიღო (?) საზავო ხელშეკრულების ყველა პირობები, რადგან ყველა გრძნობს საერთო დაღლილობას, რომელსაც შემცირებს ის გარემოება, რომ ავსტრიელებს სამშაბათს გადაეცემა ხელშეკრულება, სექტემბრის შუა რიცხვებში კი მას ხელს მოაწერენ და შესაძლებელია ადრეც. კონფერენციის წევრები აღნიშნავენ, რომ, თუ ავსტრია გერმანიას შეუერთდებოდა, ვენის სატახტო ქალაქად დარჩენა მომავალში არ იქნებოდა უზრუნველყოფილი და ვერც ტერიტორიალურ კონპენსაციას მიიღებდა გერმანიის სხვა ქალაქების მეტოქეობის გამო.

კონფერენცია და ჰუნგრეთი.

პარიზი სრულიად იყო მოწყვეტილი ჰუნგრეთისა და რუმინიისაგან. ამიტომ კონფერენციას არა ჰქონდა დაწვრილებითი ცნობები იმის შესახებ, თუ უკანასკნელ 3-4 დღის განმავლობაში რა ხდებოდა ბუდაპეშტში. რუმინიისთვის გაგზავნილ ნოტაზე კონფერენციას ჯერ პასუხი არ მოსვლია. უმაღლესი საბჭო ჰფიქრობს, რომ რამდენიმე დღის შემდეგ მოუვა ჰუნგრეთიდან რუმინიის ჯარის წასვლის ცნობა; არის იმის ნიშნები, რომ ეს მოხდება როგორც კი შეაკეთებენ რუმინიის საზღვარზე დანგრეულ ხიდს და მიმოსვლა აღდგენილი იქნება.

ჰ უ ნ გ რ ე თ შ ი.

ჰუნგრეთის პოლიცია დაშლილია; რუმინელების წასვლის შემდეგ წესიერების დაცვის საშუალება არ არის. ამის გამო კონფერენციისთვის მოულოდნელი არ იქნება, თუ ჰუნგრეთში ისევ მოხდება აჯანყება, მაგრამ არავითარი ნიშნები არ არის იმისა, რომ კონფერენცია რუმინელებს სთხოვს ჰუნგრეთში დარჩენას.

საზავო ხელშეკრულება და ამერიკა

მიუხედავად იმისა, რომ შეერთებულ შტატებს ჯერ არ დაუდასტურებია საზავო ხელშეკრულება და ანაზღაურების კომისიაში წარმომადგენლები არ დაუნიშნავს, მონაწილეობას მაინც იღებს ვერსალში ფინანსიურ და ეკონომიურ საკითხების განხილვაში.

ბელაკუნი კრონშტატში

ციურიხიდან იუწყებიან, რომ ბელაკუნი თავისი მთავარი თანაშემწეებით გაიგზავნენ კრონშტანტში, სადაც შეუძლიანთ თავისი ოჯახებიც გაიწვიონ.

პერშინგის სიტყვა

გენ. პერშინგის უკან გამგზავრების გამო შეერთებულ შტატების ელჩმა საფრანგეთის რესპუბლიკის პატივსაცემლად სადილი გამართა. ფრანგულ პრესის წარმომადგენლებთან საუბარში გენ. პერშინგმა განაცხადა: „ეხლა ვიგონებ საფრანგეთში ჩემი პირველად ჩამოსვლის დროს. მაშინ ჩვენ აქ ცოტანი ვიყავით. ჩემ სარდლობის ქვეშ ოფიცრების მცირე რიცხვი და რამდენიმე ათასი ჯარის კაცი იყო. მაგრამ ეს იყო ჩვენი ჯარის მოწინავე რაზმი. მას შემდეგ თქვენ ქვეყანაში ასი ათასობით მოდიოდნენ ამერიკელი ჯარის კაცები მათგან მრავალი სამუდამოთ აქ დარჩენ, სხვები სამშობლოში ბრუნდებიან და შემიძლია გადმოგცეთ მათი მხურვალე გრძნობები რასაკვირველია ძნელია ერთმანეთის სავსებით გაცნობა ორი სხვა და სხვა ქვეყნებში მცხოვრებელ რასის ერთათვის მაგრამ მიუხედავად ამისა, ამერიკელებმა დააფასეს საფრანგეთი და აღტაცებული არიან მისით. ეხლა ისინი საფრანგეთის საუკეთესო ქალაქებს იცნობენ. ჩვენმა მხედრებმა პირენეი და რივიერაცკი ინახულეს; ისინი აღტაცებაში მოიყვანა საფრანგეთის იმ გლეხებმა რომლებიც აოხრებულ ოლქეში თავის კარმიდამო აღადგინეს და იმედი აქვთ, რომ ომისგან ნაკლებად დაზარალებული ერები მათ დაეხმარებიან. ჩვენი ჯარისკაცები ფრანგ ჯარისკაცებთან ერთად იბრძოდნენ და იხოცებოდნენ. არა დროს არ დაგვავიწყდება ის მძიმე წუთები, როდესაც ვგრძნობდით რომ სხვებთან ერთად ვმოქმედებთ. ყველაფერი ეს წარსულს გადაეცა, მაგრამ წარსული საფუძვლად დაედება ჩვენ ურთიერთობას მომავალში.“

კოლჩაკის ბანაკის გადატანა.

ჩელიაბინსკი. აგვ. 28. გამოქცეულთა სიტყვით, ომსკიდან კოლჩაკის ბანაკი და ყველა სამოქალაქო დაწესებულებები ირკუტსკში გადავიდა. ომსკი და ტომსკი სავსეა დაჭრილებით. არ არის საკმარისი მედიკამენტები.

მთელ ციმბირის რკინის გზაზე და ამურის მხარეში თეთრების დამსჯელ რაზმების წინააღმდეგ პარტიზანულ რაზმების მოქმედება არ შეწყვეტილა, ომსკში ბოლშევიკური აგიტაცია გაძლიერდა.

რევოლიუციონური მოძრაობა ჩერნოგორიაში.

ლონდონი, აგვ. 28. მთელ ჩერნოგორიას რევოლიუციონური მოძრაობა მოედო. იარაღს ყველგან მოკიდეს ხელი. სერბიელები უქმად სცდილობენ ხალხის აჯანყების ჩაქრობას. ჩერნოგოროლებმა ვირბაზარსა და ქალ. ანტივარის შუა რკინის გზა დაიჭირეს.

ჩერნაგორელთა გამარჯვება

ლიონი, ენკენისთვის 2. ინგლისის მთავრობის სააგენტო და საფრანგეთის პრესა ადასტურებს სერბიელებზე ჩერნაგორიელების გამარჯვების ცნობას.

ირლანდიის მღელვარება

ირლანდიაში ინგლისის გვირგვინის საწინააღმდეგო მღელვარება არას დროს ისეთი არ ყოფილა როგორც ეხლა. ლონდონდერში აჯანყება იარაღით ჩაახრეს.

პოლონელების თავდასხმა

აგვისტოს 31 პოლონელთა ბრბოებმა მოქმედება განაახლეს [illegible] ვიტეცის ახლო გერმანიის საყარაულოებს დაეცნენ, მაგრამ მოგერებულ იქნენ. ბრბოებმა ვერ შესძლეს აგრეთვე ხიდის დანგრევა.

ქვანახშირის უქონლობა გერმანიაში.

ქვანახშირის უქონლობის გამო დორტმუნდში ზოგიერთ ქარხანაში მუშაობა შესწყდა.

მესამე ინტერნაციონალი.

შვეიცარიის სოც.-დემოკრატების ყრილობამ ხმის უმეტესობით გადასწყდა მესამე ინტერნაციონალი მოიწვიონ. საბოლოო გადაწყვეტილებას ხმის უმეტესობით გადასწყვიტენ. გალენის სოც.-დემ. ხმის უმეტესობით ოპოზიციაში დარჩენ.

წერილები სოფლიდან

6.

საზოგადო სურათი.

რაც ამ ბოლო დროს სოფლის შესახებ იწერება ყველგან ერთხმად ლაპარაკია სოფლის უპატრონობაზე, სოფლის უყურადღებობაზე, სოფლის სიბნელეზე, მის ჩამორჩენაზე და დაუდევრობაზე, მაგრამ მას სათანადოთ ყურადღებას არავინ აქცევს, მისთვის არა კეთდება რა და დარჩენილია თავის ანაბარა და „ახალ მთავრობის“ ეგრედ წოდებულ წვრილ ერობისა თუ თემისა. თითქოს რევოლუციის შემდეგ სოფელში უნდა შეეშუქებინა განათლების სხივსა მაგრამ ოდნავი სინათლე თუ მაინც იყო ისიც კი გაქრა. თითო ოროლა კულტურული მუშაკი თუ არსებობდა აქა იქ სოფელში, ვერ გაუძლეს ყოველ-გვარ უბედურებას რაც მათ თავზე დაატყდა, როგორც მაგალითად მთელი მეურნეობის განადგურება და სხვა და დაანებეს სოფელს თავი და ის ძალები რომელიც ეხლა იქ არის დარჩენილი ყველა საქმეს ვერ უძლევა ზოგმა არც იცის და როგორც წვრილი კრედიტის წარმოება, კოოპერატივის, ფოსტის რომელნიც ზოგან სრულიად დაიხურა. ხალხშიც ფეხი მოიკიდა მისნობა და მკითხაობამ, ლოთობამ, ღრეობამ და ქეიფმა. ამას წინად ერთი სოფლელი ინტელიგენტი გულდათუთქული შემომჩიოდა, რომ სიკვდილის გამო ხარჯების და სმა ჭამის გამართვამ ყოველივეს გადააჭარბაო და ამის გამო სოფ. მარანაში ერთმა მცხოვრებმა, ხელმოკლე გლეხკაცმა, რომელსაც ცოლი მოუკვდა ხარჯი ვერ გადაიხადა თავი ჩამოიხრჩოო. მას თუ მე სცხვენოდა ხალხში გამოსვლა, როგორ იქნება ხარჯი არ გადაეხადა, სიკვდილის დროს სხვები მპატიჟობენ და მეც რომ არ გადაუხადო არ იქნებაო. აქეთ ეცა, იქით ვალი ვერსად აიღო, გასაყიდი არაფერი ჰქონდა და გადაიწყვიტა შერცხვენას და ასეთ ცხოვრებას სიკვდილი მირჩევნიაო და ხეზე თოკით თავი ჩამოიხრჩო. მართლაც და თუ კაცი ჩაუკვირდება ამ გარემოებას მეტად შემაძრწუნებელია. კაცი თავს იხრჩობს იმიტომ, რომ ცოლის სიკვდილის შემდეგ სმა ჭამულება ვერ გაუმართა სოფელს და იგი კი მას დასცინის, სოფელში ველარ გამოდის, შერისხულივით ტყე ღრეში დაეხეტება, სწყევლის გაჩენის დღეს, ამ გვარ ადათების შემომღებთ და ბოლოს თავსაც იკლავს. ამ ამბავს სოფელი გულგრილად შეხვდა, არა სთქვა რა, არც ამ ფაქტმა უთხრა რამე, არც კი ჩააფიქრა და განაგრძობს ვისიმე სიკვდილის შემდეგაც მის შესანდობლად და საცხონებლად ქეიფსა და ლოთობას, რას იზამთ ადათია, ჩვეულებაა და ამ ადათის წინააღმდეგ რომ წავიდეს ვინმე არავინ არ არის, სოფელს კი რა ენაღვლება. მოკვდა ვინმე? შემთხვევა ეძლევა კარგა ლაზათიანად დათვრეს, კარგა ბლომად ღვინო და არაყი დალიოს და მით უფრო საზიანოა და საფრთხის გამამზადებელი, რომ მომაკვდავთა პროცენტი სოფლად ძალიან გაიზარდა სხვა და სხვა სნეულებათა ეპიდემიურად გავრცელების გამო, ტიფისა, ყვავილისა, ყვავანახველისა და სხვა ამ გვართა, და არამც თუ ადათების წინააღმდეგ მებრძოლი არავინ არის არამედ სოფლად ერთ ექიმსაც კი ვერ ჰპოვებს კაცი, რომ დარიგება მაინც მიიღოს, და თუ გამოჩნდება საგარეკოდ მოსული ექიმი ისეთ დიდ ფულს იღებს უბრალო ნახვის გამო რომ კაცი გაკვირვებაში მოვა, და ჯერჯერობით ერობას კი სათანადო ზომები არ მიუღია, რომ საექიმო პუნქტები დაეარსებინა. გლეხი კაცი, სოფელი საზოგადოთ არ ერიდება ღვინისათვის დიდ ხარჯებს მეთქი იმიტომაც რომ, მაინც არავინ შემარჩენს ამ ბევრჯელ გამიგონია, სანამ მაქვს ვჭამ და ვსვამ როცა აღარ მექნება სხვააო. ამას ამბობს იმიტომ, რომ ყაჩაღობამ საშინლად ფეხი მოიკიდა

და ადმინისტრაცია ეს მეტად-მეტად სუსტობს, ამის მიზეზი მრავალია, [illegible]

[illegible]

მ ო გ ო ნ ე ბ ა

(ქართველ მაჰმადიანთა ცხოვრებიდან)

26 თებერვალს 1918 წ. ხელმეორედ არტაანიდან ს. ხახოში (თორთუმის ოლქი *) შიდა ოსმალეთის საქართველოში ერზერუმის გზატკეცილზე, ბაიბურთის მხრივ.) გავემგზავრე ქართული ციხე ეკლესიებისა და სოფლების დასათვალიერებლად და ისტორიული მასალების ასაწერად. სოფელი ხახო დაბა ოლთისს 99 ვერსით აძლევს, ამ სოფელში საქართველოს მეფე ვახტანგ გორგასლანს ექვსი ეკლესია გაუშენებია, ამათში ერთი, სახელდობრ „ხახულის ღვთის მშობლისა“ დიდია და უძვირფასესი ჩუქურთმულ ხელოვნებით. ეკლესიას გარედან კედლებზე აჟარებელი ქვის ქანდაკებებია გამოჭრილი წმინდანებისა, ცხოველებისა, ფრინველთა და სხვათა. მისი სიდიდე ჩემ მიერ გაზომათ აღმოჩნდა: სიგრძე 17 საჟენი და 1 არშინი, განი 11 სა

*) იხილე გაზეთი საქართველო 1917 წლისა № 147, ჩემი მგზავრობა არტაანიდან თორთუმამდე. ავტორი.

[illegible] მამედ ბეგ აბაშიძეს? ისიც მწერალია.

— კი ბატონო, როგორ არა, ვიცნობ, დიდი მეგობარია ქართველებისა. ის ჩვენ შეერთების საქმეში დიდ როლს თამაშობს, ვუპასუხე.

— მართალია, თუ ოდესმე ჩვენ შეერთდით უეჭველად მისის წყალობით, დამემოწმა პოლკოვნიკი და საქართველოს საზოგადო ბედ-იღბლის შესახებ ბაასზე გადავედით, ამ საგანზე ბაასმა დიდი ხანი გასტანა, ის დიდად დაინტერესებული იყო საქართველოს ბედიღბალით, ქართველთა ცხოვრობით.

— თუ ქართველები რუსეთს არ ჩამოშორდა ცხოვრება გაუძნელდებათ, ვერ გაიხარებენ, ვინაიდან რუსეთი ბნელი და დათვი ხალხია, რუსის გლეხის ქოხში ძნელად თუ კულტურა შევიდეს. მაგრამ ეხლა ამ რევოლიუციამ მთლად მოუღო ბოლო რუსებს, ორასი წლით უკან დასწია, დააქუცმაცა.

უკვე ღამის 10 საათი იყო. იმ ღამეს ჩინებული მასპინძლობა გამიწია, დილას ორივე მონასტრისაკენ წავედით. პოლკოვნიკს ძრიელ მოეწონა ხახულის ეკლესია, გაახსენდა თავისი სამშობლო-საქართველო, მამაპაპა, თვალებზე ცრემლი მოადგა, თავი განზე გადიწია, თითქო შერცხვა ცრემლი არ შემემჩნესო, თვალები ქურდულად ამოიწმინდა და დაიწყო თავის ადათზე ლოცვა. ის დიდხანს ლოცულობდა, ავედრებდა ალბად ღმერთს საქართველოს.

— ამათი ჩამოშორება ქართველებისაგან, სულ რუსების ბრალია, მაგრამ დიდი დრო არ გაივლის, რომ ესენი ხელახლა შეუერთდნენ თავიანთ ძმებს. დასრულდა სიტყვა პოლკოვნიკმა. მზე უკვე მაღლა იყო ამოსული, რომ ჩვენ საუზმეს შევექცეოდით. ჩემთვის ცხენი უკვე მზად იყო. პოლკოვნიკს ქაღალდი დაეწერა და გადმომცა,—თუ ვინმე გზაზე შეგხვდეთ ეს აჩვენეთ და გაგიშვებენო. მე მადლობა გადავუხადე, გამოვემშვიდობე ყველა იქ მყოფთ და ცხენი ოლთისისაკენ გამოვაქუსლე. მეორე დღეს 12 საათზე ოლთისში ჩამოვედი. აქ ხალხი ფალეზე იდგა. გუშინდელი ოლთისის მბრძანებელი სომხები, დღეს შიშით კრთოდნენ, გასაქცევ გზას ეძებდენ, მაგრამ ადგილობრივი თათრები, რომლებიც ოლთისის გარშემო შემორტყმოდენ, სომხებს ოლთისიდან გარედ არ უშვებდენ და თანაც შემთხვევას უცდიდენ, რომ მთელი სომხობა ერთად ამოეწყვიტათ. მალე არტაანისაკენ გამოვემგზავრე, გზაზე მარტოკა მივდიოდი. ყველგან სიწყნარე იყო, სოფ. კოლორს ბერძნები დაცემოდენ და საკომენდატო პუნქტი იარაღით ხელში ჩაეგდოთ. ახლო-მახლო სოფლის თათრები ღელავდენ, ალბად შეტევას ლამობდენ, მაგრამ ვერ ბედავდენ, სოფელ მერდენეგშიაც ასეულობა იყო, სომხებს და ბერძნებს ბატონ-პატრონად გამოეცხადებინათ თავი და თათრებს სოფელში ცხოვრების ნებას არ აძლევდენ, სოფელ უხუთშიაც სომხებს ორი თათარი მოეკლათ, დანარჩენებისთვის ქონება წაურთმევიათ და სოფლიდან გაერეკათ. ახლო-მახლო სოფლის თათრებს წარმომადგენლები გამოეგზავნათ, მაგრამ სომხები ახლოსაც არ იკარებდენ, შეიარაღებულები სოფლის საზღვარზე იდგნენ, თათრის წარმომადგენლებმა თავიანთი გულის მწუხარება შემომჩივლეს: ჩვენ არ გვინდა სისხლი დავღვაროთ, თორემ ამათ ერთ საათს ასოველტავთო. ამ დროს თოფი გავარდა, ტყვიამ ყურის ძირს გამიარა, სომხები გვესროდენ. ჩვენ შეგვეშინდა და ცხენებს სწრაფად სოფ. ოკობისაკენ გავქუსლეთ. აქ ყველანი ქართველი მაჰმადიანები ცხოვრობენ. იმ ღამეს ს. ოკამში დავრჩი, დილას სამი კაცი გამაყოლეს, რომ სომხებს გზაზე არ შევეკალი, მაშინ სომხები თათრებსა და ქართველებს აღარ ინდობდენ, თქვენ მათ ეხმარებით, გვეუბნებოდენ და თუ კი შემთხვევა ხელს შეუწყობდა სიცოცხლეს დიდი სიამოვნებით მოუსპობდნენ. უკვე საღამო იყო რომ ჩავედი არტაანში. დილას ქართველ მაჰმადიანებმა, მე როგორც ქართველი საქველმოქმედო საზოგადოების რწმუნებულს წარმომადგენლები გამომიგზავნეს, რომ ქართველებს დატოვებინათ არტაანი, ვინაიდან ორსამ დღეში თათრებს სომხები უნდა ამოეწყვიტათ. მე ეს ამბავი ფიცხლავ ვაცნობე ჩემს მეგობარს გიორგი საღარიძეს და სხვებს, მაგრამ არ დამიჯერეს, ტყუილია, თათრებს შეუშინებიხარო. სომხებმა, რომ გაიგეს „პროვოკატორი“ მიწოდეს მე შემეშინდა, მეორე დღეს დილით ადრე მალაკანი მიდიოდა ჯაგლაგით ყარსში, გაურიგდი და ყარსისაკენ გაუდექი გზას. სოფ. ხევის-ყარი და ხასკეითში თათრებს დაეწყოთ სომხების ჟლეტა, საზარელი სურათი იყო, ნამდვილი ჯოჯოხეთი. შეიარაღებული თათრები გზაზე რიგრიგათ დარაზმული იდგნენ, სომხებს დარეჯობდენ, სხვა ეროვნებას არას ერჩოდენ რას. მე ყველანი მიცნობდენ, ეფენდი კოტეს მეძახდენ. საღამოს 10 საათი იყო, რომ ყარსში ჩამოვედი; აქაც დიდი შიში და მზადება იყო. თათრებს ქალაქში არ უშვებდენ, ვინც იყო იმას იჭერდენ და ღმერთმა იცის სად აგზავნიდენ. მთელი ძალა ყარსისა სომხების ხელში იყო, ხმა დადიოდა: თათრები ყარსის ასაღებათ ემზადებიანო. დილით ხმა გავრცელდა, თათრებმა არტაანში დაიწყეს სომხების ჟლეტაო. მალე ყარსის ახლო-მახლო სოფლებიდან სომხის ლტოლვილებიც გამოჩნდნენ იმ დღეს ბოლშევიკების უკანასკნელი ეშელონი გამოდიოდა, მეც გამოვყევი თბილისში.

ქ. მარტყოფელი.

პასუხად ბ. ბურჭულაძეს

ჩემი არითმეტიკის სახელმძღვანელოს ბიბლიოგრაფიის შესახებ

(დასასრული)

ბ. ბურჭულაძეს არ მოსწონს ჩემი ტერმინი: „ნიშნები რიცხვების გაყოფისა“ და ადგენს თავისას: „გამყოფადობის ნიშნეულობა“. თუ ვკითხავთ მატემატიკის კომისიას, რომელიც შარშან თბილისში მუშაობდა, არც იმას მოსწონს თქვენი ტერმინი, რადგანაც მის მიერ არის წამოყენებული: „განაყოფილობის ნიშნეულობა“.

ბურჭულაძეს არ ესმის—„რას ნიშნავს მთლად და უნაშთოდ გაყოფა“. თუ ერთი რიცხვი მეორეზე იყოფა ისე, რომ განაყოფში მთელ რიცხვს ვიღებთ და ნაშთიც არ რჩება—მაშინ ვამბობთ: „იყოფა მთლად და უნაშთოთ“.

ბურჭულაძე ყველგან ფორმალური განმარტებას მოითხოვს, ზოვრგან ტყუილსაც არ ერიდება. აი, მაგალითად, მე მაწერს, ვითომ უდიდეს საერთო გამყოფს ასე განვმარტავ: „საერთო გამყოფად რამდენისამე რიცხვისა იწოდება ის რიცხვი, რომელზედაც გაიყოფა ყველა მოცემული რიცხვი“. აქ სწერია პირდაპირ „საერთო გამყოფი“ და არა „უდიდესი საერთო გამყოფი“ ჩვენ ჯერ ვმარტავთ—რა არის „საერთო გამყოფი“ და შემდეგ „უდიდესი საერთო გამყოფი“ წაიკითხავდით ბოლომდინ და იქ ნახავდით შემდეგს: „ამ სამი საერთო გამყოფების ნამრავლი იქნება უდიდესი საერთო გამყოფი მოცემული რიცხვებისა—12-სა და 18-სა“.

თქვენ აქედან ხედავთ, რომ აქ არის განსხვავება „საერთო გამყოფისა“ და „უდიდესი საერთო გამყოფისა“.

შემდეგ ბურჭულაძე სწერს: არც თუ უმცირესი ჯერადი რიცხვია განმარტებული, უმცირესი ჯერადის პოვნისათვის ერთი ხერხია“.

უმცირესი ჯერადი რიცხვის გამოკვლევა თანდათანობით არის ახსნილი: ამოვწეროდ თვით სახელმძღვანელოდან: „თუ ერთი რომელიმე რიცხვი იყოფა მთლიანად და უნაშთოთ—მეორეზე, მაშინ პირველი რიცხვი მეორესათვის იქნება ჯერადი რიცხვი შემდეგ ვმარტავ—რა არის „საერთო“ ჯერადი რიცხვი, შემდეგის სიტყვებით: „საერთო ჯერადი რიცხვი“ ორის ან რამდენისამე მოცემული რიცხვისა იქნება ისეთი რიცხვი, რომელიც უნაშთოთ გაიყოფა ცალ ცალკე ყველა მოცემულ რიცხვზე“. (მაგალითები) შემდეგ ვწერ: „რა თვისებებია საერთო უმცირესი ჯერადი რიცხვი?“ იგი უნდა განიყოფებოდეს მოცემულ რიცხვებზე: 25-ზე, 15-ზე, 65-ზე და 8-ზე ისე, რომ განაყოფში იყოს მთელი რიცხვი და ნაშთიც არ დარჩეს, ანუ მოკლედ; „ნაპოვნი რიცხვი (საერთო უმცირესი ჯერადი) უნდა გაიყოს ყოველ მოცემულ რიცხვზე მთლად და უნაშთოთ და შემდეგ იგი უნდა იყოს უმცირესი ჯერადი“, ეს ყველა სახელმძღვანელოდან არის ამოწერილი. ამის შემდეგ ბ. ბურჭულაძე მოითხოვს, რომ უმცირესი საერთო ჯერადი რიცხვის პოვნა სხვა ხერხითაც ყოფილიყო, ამას მეორე კლასში ეტყვიან, პირველ კლასებში ისიც კმარა!

ბურჭულაძე, კიდევ ბრძანებს: „არავითარი განმარტება ნაწევარისა ავტორს არ მოჰყავს.“ გადაშალეთ სახელმძღვანელოს სამოცდა თექვსმეტი გვერდი და ნახავთ შემდეგს: „ერთი ან რამდენიმე თანასწორი ნაწილი რომელისამე ოდენობისა არის ნაწილადი.“ როგორც ხედავთ ნაწილადის განმარტება არის.

ამის შემდეგ ბურჭულაძე ავტორიტეტულად ბრძანებს: „წესიერი და უწესო ნაწილადის განმარტება მექანიკურია; შერეული რიცხვის უწესო ნაწევრად გადაქცევა ვერ არის მარტივად ახსნილი; ნაწევრების მოქმედებანი არ არის სრულებით განმარტებულნი; ნაწევარზედ განმრავლებას სრულიად სხვა აზრი აქვს.“

დააკვირდით ამ შენიშვნებს და ნახავთ: „მექანიკურია,“ „ვ რ არის მარტივად ახსნილი,“ „არ არის სრულებით განმარტებული,“ „სრულიად სხვა აზრი აქვს.“ განა ამ გვარი უსაფუძვლო შენიშვნების წერა შესაძლისია?

შემდეგ, არ ვიცი, ვისთვის, სწერს ბურჭულაძე ათწილადიანი ნაწილადების ჩამოყალიბებაზე და ხსნის, რომ ათწილადიანი ნაწილადი ათეულოვანი სისტემის გავრცელების შედეგიაო? განა მე სხვას რაიმეს ვწერ? განა მე ეს პრინციპი არ მაქვს მიღებული?

შეფარდების განხილვის შემდეგ პროპორციებზე გადადის, აქაც შენიშვნები ისეთი ხასიათისაა, როგორიც იყო ნაწილადების განხილვაში, „რთული და წარმოებული პროპორციები ვერ არის მარტივად გამოშუქებული, რომ შუა წევრების ნამრავლი ეთანასწორება გარეშე წევრების ნამრავლს არ არის დამტკიცებული“ რთული და წარმოებული პროპორციები, რომ არ შემეტანა, ისა სჯობდა, რადგანაც ეს საჭირო არ არის. რაც შეეხება პროპორციის შიდა და გარე წევრების თვისებებს—ეს მაგალითებზეა დამტკიცებული!

შემდეგ, როცა ბ. ბურჭულაძე გადადის სამთა წესის გარჩევაზე, აქ ისეთ ანტი-პედაგოგიურ მოქმედებას მაწერს, რომ, თუ ეს მართალია, მე უნდა პირი ავიხვიო და წყალში გადავარდე.

ეხლა თვით ბურჭულაძის შენიშვნა ამოვწეროთ: „სამთა წესი მექანიკურად არის აწერილი, არავითარი სჯაბაასი არ არის საჭირო, საჭიროა მხოლოდ ვიცოდეთ, „რომ უცნობი რიცხვი უდრის ყოველთვის ნაწილადს, რომლის მრიცხველში და მნიშვნელში შედიან პირობებში მოცემული რიცხვები და სხვა.

რა არის ეს? ცილის წამება, თუ გაუგებრობა? ამოვწერ ჩემი წიგნიდან მოკლეთ სამთა წესის ახსნას

„სამობის წესით კეთდება სხვადასხვა გვარის ამოცანები, რომელშიაც სამი მოცემული რიცხვია, შეზომილი მეოთხე უცნობ რიცხვთან; ეს ამოცანები შეეხება ორ სხვადასხვა გვარის ოდენობას, რომელთა შორის შესანიშნავი დამოკიდებულობა არსებობს. დამოკიდებულობა ასეთია: ერთის ოდენობის რამდენჯერმე ცვლილება იწვევს მეორე ოდენობის იმდენჯერვე ცვლილებას. ავიღოთ მაგალითი: 15 ფ. ფქვილი ღირს 75 მანეთად, რამდენი ფუთი ფქვილის ყიდვა შეიძლება 150 მანეთად? ამ ამოცანაში ორი ოდენობის ზომების რიცხვია: 1) წონისა და 2) ფულისა. თუ წონის ზომის რიცხვს ორჯერ გავამრავლებთ, მასთან შეზომილი ფულის ზომის რიცხვიც ორჯერ გამრავლდება... აქ ორ გვერდზე ნათლად ვხსნი, თუ რა არის წაღმართი და უკუქცეული პროპორციონალობა; შემდეგ 127 გვერდზე მომყავს ჯერ ერთი ამოცანა სამთა წესისა, საცა წაღმართი პროპორციონალობაა და ვანგარიშობ, ვხსნი, ერთეულების საშუალებით, შემდეგ ამავე ამოცანას ვანგარიშობ პროპორციის საშუალებით. ამი შემდეგ არის მოყვანილი მეორე ამოცანა, საცა უკუქცეული პროპორციონალობაა და იმასაც ჯერ ვანგარიშობ ერთეულების საშუალებით, შემდეგ პროპორციით ვანგარიშობ და მხოლოდ ამის შემდეგ ყურადღებას ვაქცევ იმ ფორმულებს, რომელნიც ზემოთ მივიღეთ და მომყავს ის ფორმულა, რომელიც აღნიშნული იყო ბურჭულაძის მიერ. გადაშალეთ Гартц“-ის სახელმძღვანელო და თუ ჩემს სახელმძღვანელოში სამთა წესი ნაკლებად არის ახსნილი, ვიდრე იქ მაშინ მისაყვედურეთ!

შემდეგ კიდევ ბრძანებს: „შერევის წესისათვის ავტორს ამისთანა „ამბავი“ მოჰყავს: „მაღალი ხარისხის ფქვილი არ იყიდება, დაბალსაც არა აქვს სასურველი გასავალი, შუათანაბარი 26-ის ფქვილს მშვენიერი მაზანდა აქვს; პატრონები მოვაჭრე ვალდებულია შეურიოს ერთი მეორეს, რომ არც თვითონ იზარალოს და არც მყიდველი მოატყუოს; ამ ამგვარ ამოცანებისათვის საჭიროა ვიცოდეთ შერევის და შენადნობების წესები“.

—აქ რა ნახეთ? ჩემი საუბარი მოიყვანეთ. მერე?

ბურჭულაძე მაინც თავისას არ იშლის და ბრძანებს „ვისთვის ან რისთვის არის საჭირო ჯაჭვებრივი წესი?“ ეს წაიკითხეთ ჩემს სახელმძღვანელოში ან სხვაგან და მაშინ გაიგებთ, როცა ბურჭულაძემ თავისი შენიშვნები გაათავა; წიგნის „რეკომენდაციას“ ხელმეორეთ შეუდგა; „წიგნი უსისტემოთ არის შედგენილი, ყურადღება ავტორის აქვს მიპყრობილი არა იქითკენ, რომ მოსწავლეებმა შეიგნონ დედა აზრი ამა თუ იმ დებულებისა, არამედ იქითკენ, რომ მოსწავლეებმა მექანიკურად დაიხსომონ ესა თუ ის წესი“...

„ტერმინების მხრივაც სახელმძღვანელო ძალიან კოჭლობს, ენაც ძლიერ ძნელია“.

უსისტემობაზე და მექანიკურ შესწავლაზე უკვე გვქონდა საუბარი, ჩვენ ნათლად დავამტკიცეთ, რომ იქ, საცა ბურჭულაძეს უსისტემოება ელანდება, სისტემა არის და საცა მექანიკურ მოქმედებას გვწამებს, საჭირო ახ ნა გადმეტებულათაც არის დასაბუთებული. ორივე ფეხებით კოჭლობს ტერმინების შესახებ სრულიად არ არის დამტკიცებული. ენის შესახებ მე, ზომები მქონდა მიღებული: „სახელმძღვანელო გადათვალიერებული და შესწორებულია ქართული ენის მხრივ ისეთ პირის მიერ, რომლის შესახებაც ყველა ქართველი დამეთანხმება, რომ მან ქართული იცის უკეთ, ვიდრე ბურჭულაძემ!

ბ-ნმა ბურჭულაძემ ვერ დაგვანახვა რაიმე ნაკლი სახელმძღვანელოსი, გარდა ორიოდ-სამისა (რომაული ციფრები არ არის, წიგნი პარაგრაფით არ არის აღნიშნული) მისი შენიშვნები დამყარებულია სიტყვებზე: „არ ვარგა“, „ნათლად ვერ არის ახსნილი“, „არ გამოდგება“, „არ მომწონს“ და სხვა.

ტერმინების შესახებ ხომ თითქმის არა უთქვამს რა, ენის შესახებაც სირცხვილი უნდა ჰქონდეს, როცა გაიგებს, ვინ გადაათვალიერა სახელმძღვანელო.

მაშ რაშია საქმე? ეს მარტო ბურჭულაძის საიდუმლოებას შეადგენს.

შ. ჩაპლიშვილი.

მ ი მ ო ს ვ ლ ა
სახალხო მატარებლებისა
ს. ს. რკ. გზ

გადის თბილისიდან.

ფოთში	№ 21	ღამ.	12 ს. 5 წ.
ქუთაისში	№ 10 9	სად.	8 ს. 7 წ.
ბათომში	№ 5	სად.	5 ს. 4 წ.
ფოთში	№ 3	დილ.	9 ს. 56 წ.
ბათომში	№ 1	ღამ.	11 ს. 30 წ.

მოდის თბილისში.

ბათომიდან	№ 2	დილ.	7 ს. —
ფოთიდან	№ 4	სად.	8 ს. 45 წ.
ბათუმიდან	№ 6	შუად.	12 ს. 10 წ.
ქუთაისიდან	№ 11,12	დილ.	9 ს. 30 წ.
ფოთიდან	№ 22	დილ.	6 ს. 06 წ.

თბილისი-სალოღლი

გადის სალოღლში

№ 8 საღამოს 6 ს. 5 წ.
№ 6 შუადღის 2 ს. 32 წ.
№ 4 საღამოს 9 ს. 50 წ.

მოდის სალოღლიდან.

№ 3 დილის 7 ს. 27 წ.
№ 5 ნაშუად. 3 ს. 5 წ.
№ 7 დილის 11 ს. 52 წ.

თბილისი-ქსანი გორი-ბორჯომი

გ ა დ ი ს

№ 63 შუადღის 2 ს. 40 წ.
№ 61 დილის 7 ს. 52 წ.
№ 19,20 შუად. 3 ს. 26 წ.

მ ო დ ი ს:

№ 19,20 დილ. 6 ს. 30 წ.
№ 62 დილ. 11 ს. 24 წ.
№ 64 სად. 8 ს. 4 წ.

თბილისი-ხანაინი

გ ა დ ი ს:

№ 4,3 ს. შუად, 1 ს. 40 წ.

მ ო დ ი ს:

№ 4,3 ს. დილ. 11 ს. 30 წ.

შენიშვნა 1. მ. მ. №№ 21 და 2[illegible] დანიშნულება არის სამგზავრო სისწრაფის გადასაზიდები და მალე წასახდენი საქონელის.

შენიშვნა 2. მ. მ. №№ 61, 62, 6[illegible] 64 იმოძრავებენ თბილისისა, ქსნის და გორის შუა: 1 წყვილი ივლის უ[illegible]მე და კვირა დღეებში, 2 წყვილი უ[illegible]მე და უქმის წინადღეებში.

საექიმო კაბინეთი
ექ. კ. ცხვედაძემისა [illegible]

მიიღებიან: ვენერიული, კანის, სიფილ[illegible] და სხვა გვარ სნეულებანი ავადმყო[illegible]ფები სასქესო და საშარდე ორგანოთ[illegible] (606 და 914 წამლობა) მიხეილის ს[illegible] ავათმყოფოსთან, ფოსტის ახლოს პლ[illegible] ხანოვის (№ 55) და ბელგიის (№ [illegible] ქუჩების კუთხე საღამოს 6—7 ნახევა[illegible] საათ 25—2536—1

გ. გ. მეგრაბიანცი

შინაგანი ავადმყოფობა, ჰლექისა [illegible] გულისა. იღებს ახალ რენტგენის [illegible] ელექტრო-წამლობის კაბინეტში, [illegible] სინჯვა და წამლობა X ს სხივებ[illegible] დიდი სალენიილი და [illegible]სევალის [illegible] კით ფილტვების, გულის და სხვა შ[illegible] ნაგანი ავადმყოფობისათვის. ღარიბე[illegible] უფასოთ. ყოველ დღე დილის 9—[illegible] საათამდე და საღამოს 5—8 საათამ[illegible] ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 4—7-92.

საშკურნალო კაბინეთი ექიმის
[illegible] დავითის [illegible]
[illegible]

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფ[illegible]ლისით ავადმყოფებს (914-ს და 60[illegible] შეშხაპუნება). ავადმყოფთა მიღება დ[illegible]ლის 10 საათ. 11 საათ. და საღამოს საათ. 6 საათ. მიხეილის პროსპექტ[illegible] № 116, სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ[illegible] ტელეფონი 14 28.

ამხანაგური სამინისტრო სტამბა, ლორის-მელიქოვის ქუჩა № 3.